

สภาพทั่วไป และรายละเอียดของชุมชนที่อยู่อาศัยย่านวัดอนงคาราม ในที่ธรณีสงฆ์ วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร

ที่ธรณีสงฆ์วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหารมีอยู่ 2 บริเวณคือ ที่ธรณีสงฆ์รอบ ๆ บริเวณวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร เขตธนบุรี และที่ธรณีสงฆ์บริเวณย่านวัดอนงคาราม ถนนสมเด็จพระเจ้าอยุธยา เขตคลองสาน ปัจจุบันที่ธรณีสงฆ์บริเวณย่านวัดอนงคารามเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนซอยช่างนา-สะพานยาว ตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการรวมการชุมชน พ.ศ. 2535 โดยมีฝ่ายพัฒนาชุมชนเขตคลองสานเป็นผู้สนับสนุนดูแลการพัฒนาชุมชนอยู่ในปัจจุบัน

4.1 ความเป็นมาของที่ธรณีสงฆ์วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร ในบริเวณชุมชนซอยช่างนา-สะพานยาว

วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร เป็นวัดประจำสกุลของเจ้าพระยานิกรบดินทร์ (เจ้าสุวัทนา อึ้งเต๋) ว่าที่สมุหนายก บุตรพระพิชัยวารี (มัน แซ่อึ้ง) ต้นสกุลกัลยาณมิตร¹ ปัจจุบันเป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดวรมหาวิหาร ซึ่งในประเทศไทยมีเพียง 3 วัดเท่านั้น ส่วนอีก 2 วัดได้แก่ วัดจักรวรรดิราชาวาส วรมหาวิหาร เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร และวัดระฆังโฆสิตาราม วรมหาวิหาร เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร²

เจ้าพระยานิกรบดินทร์ได้มอบอุทิศบ้านที่ท่านอาศัยอยู่พร้อมกับชื่อที่เพิ่มเติมสร้างวัดนี้ขึ้น เมื่อปีระกา สัปตศก จ.ศ.1187 ตรงกับ พ.ศ.2368 (เป็นปีที่ 2 ในรัชกาลที่ 3) และสันนิษฐานว่า มีการลงมือก่อสร้างเมื่อครั้งที่ท่านยังเป็นพระยาราชนูฎาดี เจ้ากรมพระสุรัสวดีกลาง สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วถวายเป็นพระอารามหลวง พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานนามว่า วัดกัลยาณมิตร หมายถึงมิตรดี หรือเพื่อนดี เพื่อนผู้มีกัลยาณธรรม เนื่องจากเจ้าพระยานิกรบดินทร์เป็นเสนาบดีคู่พระทัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ท่านได้ถวายตัวเป็นข้าหลวงเดิมในพระองค์มาตั้งแต่พระองค์ยังทรงดำรงตำแหน่งเป็นพระเจ้าลูกยาเธอ ประทับอยู่ที่วังท่าพระ ในสมัยรัชกาลที่ 2 และได้ทำการค้าขายโดยสำเภาร่วมกับพระองค์ทั้งก่อนและภายหลังเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ความซื่อสัตย์ปรากฏหลักฐานในหนังสือเรื่องพระบรมราชาธิบายและพระราชดำริในรัชกาลที่ 4 ฉบับสมุดไทย ซึ่งเรียกกันว่า สมุดถือน้ำ ดอนที่กล่าวถึงเรื่องประวัติเจ้าพระยานิกรบดินทร์

เจ้าพระยานิกรบดินทร์มาพักอาศัยในบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณใกล้ ๆ กับวัดกัลยาณมิตร ซึ่งปัจจุบันคือพื้นที่ย่านวัดอนงคาราม รวมถึงพื้นที่ธรณีสงฆ์ในการศึกษาครั้งนี้ด้วย ที่ดินดังกล่าวได้ตกทอด

¹ สกุลกัลยาณมิตร (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง)

² ในคราวรับพระบัญชาแต่งตั้งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง พระเทพเวที (ประกอบ ธรรมสกุล ฐุ ป.ธ. ๘) (กรุงเทพมหานคร, 2546)

คู่ชนรุ่นต่อ ๆ มาของสกุลกัลยาณมิตรเรื่อยมา³ จนกระทั่งพระเจ้าฟ้าง่างเชอพระองค์เจ้าหญิงเจริญศรีชนมาบุ พระราชธิดาในเจ้าจอมมารดาแสงในรัชการที่ 5 (เจ้าจอมมารดาแสงเป็นหลานแท้ ๆ ของเจ้าพระยาจักร บดินทร์) ได้ทรงอุทิศที่ดินดังกล่าวให้วัดกัลยาณมิตรรวมมหาวีหาร เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2465 เป็นต้น มา

4.2 สภาพทั่วไปของชุมชนที่อยู่อาศัยชอยช่างนาค-สะพานยาวในที่ธรณีสงฆ์ วัดกัลยาณมิตรรวมมหาวีหาร

4.2.1 สภาพทางกายภาพ

4.2.1.1 พื้นที่ตั้งชุมชน และกรรมสิทธิ์ที่ดิน

จากการศึกษาประวัติสกุลกัลยาณมิตร ประกอบกับเอกสาร บันทึกนิติกรรมและโฉนดที่ดินของ สำนักงานที่ดินเขตคลองสานพบว่า ที่ธรณีสงฆ์ของวัดกัลยาณมิตรรวมมหาวีหารบริเวณย่านวัดอนงคาราม ประกอบด้วยที่ดินทั้งหมด 7 โฉนดรวมเนื้อที่ 31 ไร่ 20 ตารางวา ดังนี้

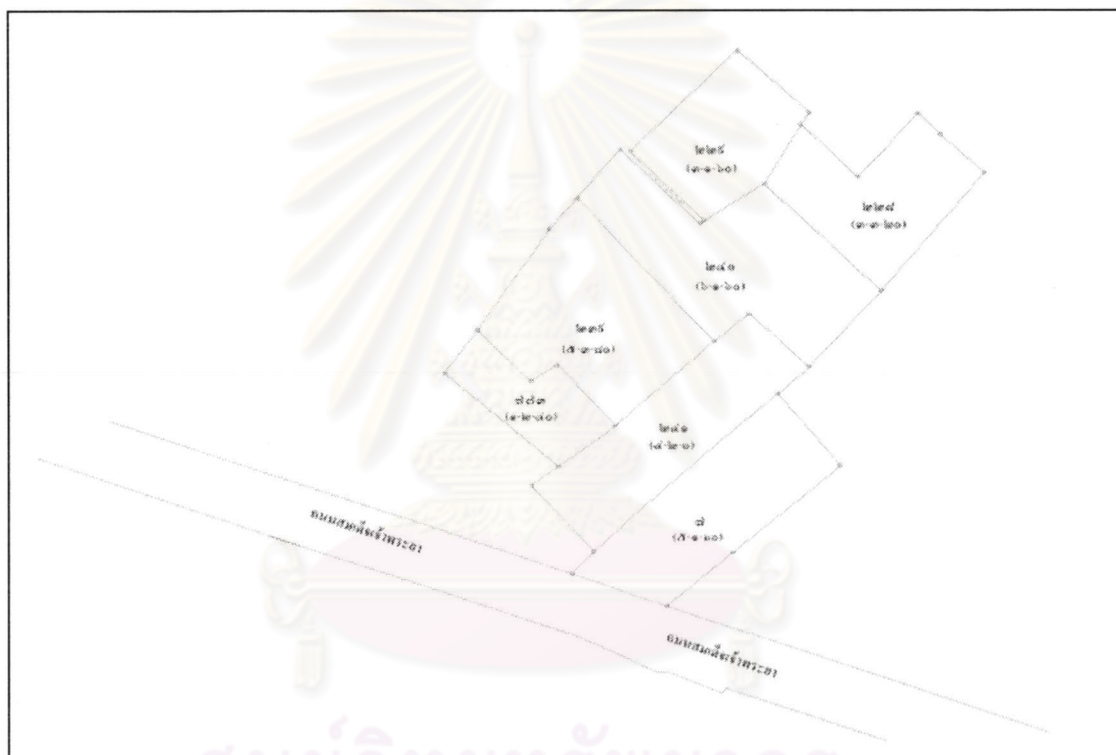
ลำดับที่	เลขที่โฉนด	เลขที่ดินปัจจุบัน	เนื้อที่ (ไร่)
1.	1063	240	6-1-60
2.	1066	773	1-2-40
3.	1067	239	5-3-80
4.	1068	241	4-2-00
5.	1069	229	3-1-60
6.	1070	228	3-3-20
7.	1072	7	5-1-60
	รวมเนื้อที่		31-0-20

ที่ดินทั้งหมดอยู่ในระหว่างที่ดิน 5036 II 6218-9, 5036 II 6218-10 และ 5036 II 6218-14 บนถนน สมเด็จพระเจ้าพระยา แขวงสมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร (ดูแผนผังที่ 4-1 แสดงรูปโฉนด ที่ดิน ที่ธรณีสงฆ์วัดกัลยาณมิตรรวมมหาวีหาร)

³ สัมภาษณ์ คุณบรรจงลักษณ์ กัลยาณมิตร (กฤษณภักดี), 21 กุมภาพันธ์ 2547

ที่ดินผืนดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนชอยช่างนาค-สะพานยาว ซึ่งมีที่ดินส่วนใหญ่เป็นของ วัดกัลยาณมิตร บางส่วนเป็นของนายเล็ก นานา และส่วนย่อยเป็นของเอกชนรายอื่น ๆ และเป็นชุมชนที่มีอายุเก่าแก่มากที่สุดชุมชนหนึ่งของเขตคลองสาน⁴ ชุมชนชอยช่างนาค-สะพานยาว ตั้งอยู่ในชอยสมเด็จพระเจ้าพระยา 5 ถนนสมเด็จพระเจ้าพระยา แขวงสมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร และมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จด	แม่น้ำเจ้าพระยา
ทิศใต้	จด	ถนนสมเด็จพระเจ้าพระยา
ทิศตะวันออก	จด	ถนนท่าดินแดง
ทิศตะวันตก	จด	วัดอนงค์คารามและชุมชนสวนสมเด็จพระเจ้า

แผนผังที่ 4-1 แสดงรูปโฉนดที่ดิน ที่ธรณีสงฆ์วัดกัลยาณมิตรรวมหาวิหาร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

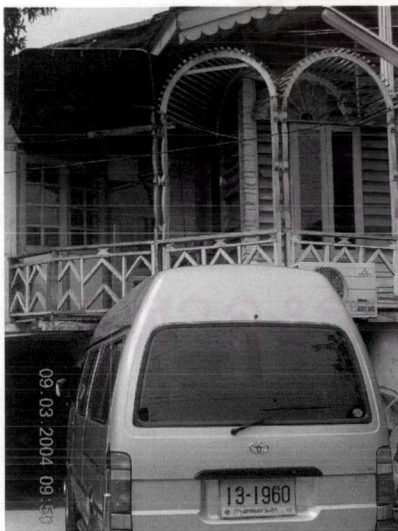
⁴ (สำนักพัฒนาชุมชนเมือง เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร, เอกสาร โรเนียว, 2545)

4.2.1.2 ลักษณะอาคารในชุมชน

จากการสำรวจพื้นที่ภาคสนามของผู้วิจัยพบว่า อาคารในที่ดินดังกล่าวประกอบด้วยอาคารพักอาศัย อาคารพาณิชย์ และโรงเรียน โดยสามารถเจแนบแยกตามประเภทได้ดังนี้ (ดูแผนผัง 4-2 แสดงแผนผังชุมชนแยกตามลักษณะอาคารและสิ่งปลูกสร้าง)

1. บ้านเดี่ยว	จำนวน	230	หลังคาเรือน	คิดเป็นร้อยละ 76.67
2. บ้านแถว	จำนวน	37	หลังคาเรือน	คิดเป็นร้อยละ 11.00
3. อาคารพาณิชย์	จำนวน	<u>33</u>	อาคาร	คิดเป็นร้อยละ 12.33
	รวม	<u>300</u>	หลังคาเรือน/อาคาร	
4. โรงเรียน	จำนวน	1	โรงเรียน	
5. อาคารเช่าพักอาศัย	จำนวน	2	อาคาร	
5.1 อาคารเช่าพักอาศัยขนาด		40	ห้องพัก	
5.2 อาคารเช่าพักอาศัยขนาด		30	ห้องพัก	

นอกจากนี้ยังพบว่าวัสดุโครงสร้างบ้านส่วนใหญ่เป็นไม้สูง 2 ชั้น จำนวน 138 หลัง และบ้าน 2 ชั้นครึ่งตึกครึ่งไม้ จำนวน 71 หลัง ส่วนบ้านเดี่ยวและบ้านแถวที่ปลูกใหม่จะเป็นคอนกรีตทั้งหมดจำนวน 58 หลัง สำหรับอาคารพาณิชย์จะมีอยู่บริเวณหน้าซอยข้างนาคและบริเวณต้นซอยฝั่งตะวันออกเท่านั้น วัสดุที่ใช้ปลูกสร้างเป็นคอนกรีตสูง 3 ชั้นทุกอาคารจำนวน 33 อาคาร (ดูแผนผัง 4-3 แสดงแผนผังชุมชนแยกตามวัสดุโครงสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้าง) (ดูภาพที่ 4-1, 4-2 และ 4-3 แสดงลักษณะอาคารในชุมชน)

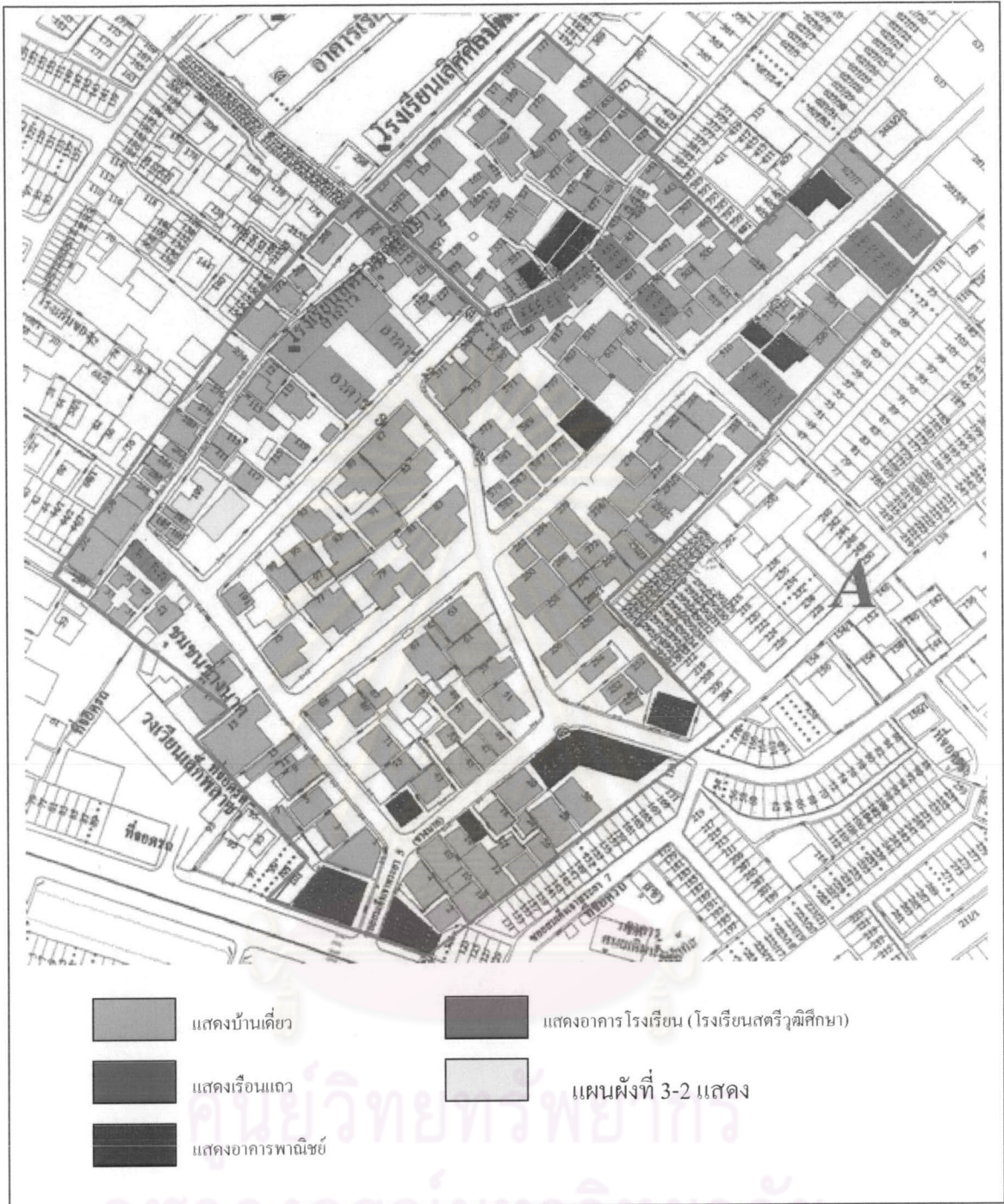
ภาพที่ 4-1 แสดงลักษณะอาคารในชุมชน

ภาพที่ 4-2 แสดงลักษณะอาคารในชุมชน

ภาพที่ 4-3 แสดงลักษณะอาคารในชุมชน

แผนผังที่ 4-2 แสดงแผนผังชุมชนแบ่งแยกตามลักษณะที่อยู่อาศัย

4.2.1.3 ความหนาแน่นของการอยู่อาศัย

การคำนวณความหนาแน่นของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา สามารถคำนวณได้ดังนี้

จำนวนอาคารและสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ศึกษา (ไม่รวมโรงเรียน) 302.00 หลังคาเรือน

ขนาดของที่ดินในพื้นที่ศึกษา 31.05 ไร่

ความหนาแน่นสุทธิ 9.73 หลังคาเรือน/ไร่

จากความหนาแน่นของการอยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา ผู้วิจัยสามารถระบุได้ว่าชุมชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษาเป็น “ชุมชนเมือง” โดยอาศัยคำจำกัดความของชุมชน ตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการรวมการชุมชน พ.ศ. 2534

4.2.1.4 การนับถือศาสนา

ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีบางส่วนนับถือศาสนาอิสลาม¹

4.2.2 สภาพสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

จากการสำรวจพื้นที่ภาคสนาม (ธันวาคม 2546) และการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัย (กุมภาพันธ์ 2547) ผู้วิจัยพบว่าสภาพสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาวมีสภาพดังนี้

4.2.2.1 ไฟฟ้า

ปัจจุบันชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาวมีไฟฟ้าใช้แล้วทั้งหมด ซึ่งอยู่ในพื้นที่บริการของการไฟฟ้านครหลวง เขตวัดเลียบ (ดูภาพที่ 4-4 แสดงหม้อแปลงไฟฟ้าในชุมชน และภาพที่ 4-5 แสดงการเชื่อมไฟฟ้าเข้าใช้ในอาคารในชุมชน)

ภาพที่ 4-4 แสดงหม้อแปลงไฟฟ้าในชุมชน

ภาพที่ 4-5 แสดงการเชื่อมไฟฟ้าเข้าใช้ในอาคารในชุมชน

¹ สำนักพัฒนาชุมชนเมือง เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร, เอกสาร โรเนียว (2545)

4.2.2.2 ไฟส่องสว่างสาธารณะ

ปัจจุบันชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาว จะมีโคมแสงจันทร์ติดบนเสาไฟฟ้าตลอดถนน คอนกรีตที่เป็นทางสัญจรของรถยนต์ในชุมชน ผู้วิจัยสังเกตว่าระยะการ โคมแสงจันทร์ค่อนข้าง สม่่าเสมอคือติดในลักษณะเสาเว้นเสา ส่วนในพื้นที่ของชุมชนที่ไม่มีทางสัญจรของรถยนต์หรือ เป็นทางเดินเท้าโดยทั่วไปไม่มีโคมแสงจันทร์ ผู้อยู่อาศัยต้องใช้แสงสว่างจากบ้านของผู้อยู่อาศัย ในบริเวณนั้น ๆ แทน (ดูภาพที่ 4-6 แสดงไฟฟ้าแสงสว่างในชุมชน)

ภาพที่ 4-6 แสดงไฟฟ้าแสงสว่างในชุมชน

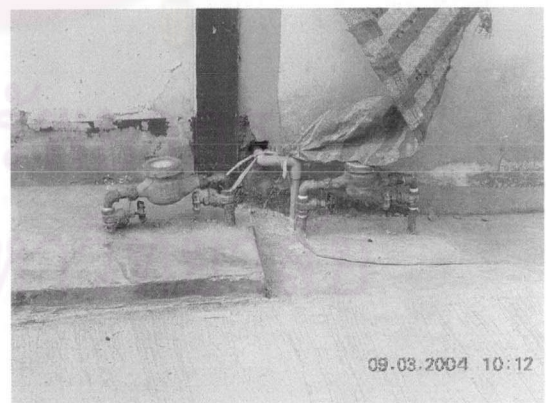
4.2.2.3 ประปา

ปัจจุบันชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาวมีน้ำประปาใช้แล้วทั้งหมด ซึ่งการให้บริการ การใช้ประปาอยู่ในพื้นที่การบริการของ สำนักงานประปา สาขาตากสิน (ดูภาพที่ 4-7 และ 4-8 แสดง มิเตอร์น้ำประปาของบ้านที่อยู่ในชุมชน)

ภาพที่ 4-7

แสดงมิเตอร์น้ำประปาของบ้านที่อยู่ในชุมชน

ภาพที่ 4-8

แสดงมิเตอร์น้ำประปาของบ้านที่อยู่ในชุมชน

4.2.2.4 โทรศัพท์

ปัจจุบันชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาวมีสายโทรศัพท์ที่พาดผ่านในชุมชน และสามารถให้บริการโทรศัพท์ได้เพียงพอ โดยเป็นการให้บริการของทั้งองค์กร โทรศัพท์ แห่งประเทศไทย และผู้ให้บริการ โทรศัพท์เอกชน

4.2.2.5 โทรศัพท์สาธารณะ

ปัจจุบันองค์กรโทรศัพท์ แห่งประเทศไทย ได้ติดตั้งตู้บริการโทรศัพท์สาธารณะในชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาวจำนวน 8 ตู้ ใน 5 ตำแหน่ง นอกจากนี้ยังมีผู้อยู่อาศัยที่ประกอบกิจการค้าขายในชุมชนจำนวน 2 ราย ยังได้ขอให้ผู้ให้บริการ โทรศัพท์เอกชนรายหนึ่งมาติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะเพิ่มเติมบริเวณหน้าที่อยู่อาศัยของตนเองอีกด้วย

ภาพที่ 4-9 แสดงตู้โทรศัพท์
สาธารณะในชุมชน

ภาพที่ 4-10 แสดงตู้โทรศัพท์
สาธารณะในชุมชน

4.2.2.6 ทางสัญจรของพาหนะและทางเดินเท้าของผู้อยู่อาศัยในชุมชน

ชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาวตั้งอยู่ในซอยสมเด็จพระเจ้าพระยา 5 (ซอยช่างนาค) ซอยดังกล่าวมีพื้นผิวการจราจรกว้างประมาณ 8.00 เมตร เป็นพื้นคอนกรีต ไม่มีทางเดินเท้าแยกเป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน ซอยดังกล่าวสามารถเชื่อมทะลุกันไปมาได้ทั่วทั้งชุมชนและยังเป็นทางเชื่อมไปสู่ซอยท่าดินแดง 33 (สะพานยาว) เพื่อออกสู่อถนนท่าดินแดงทางฝั่งตะวันออกของชุมชน

ทางสัญจรด้านในของชุมชนซึ่งมีผู้อยู่อาศัยหนาแน่น มีลักษณะเป็นตรอกทางเดินเท้าขนาดกว้างประมาณ 2.00 – 2.50 เมตร ลักษณะเป็นพื้นคอนกรีต รถจักรยานยนต์สามารถสัญจรผ่านไปผ่านมาได้ (ดูภาพที่ 4-11 และ 4-12 แสดงสภาพผิวการจราจรในชุมชน)

ภาพที่ 4-11 แสดงสภาพผิวจราจรในชุมชน

ภาพที่ 4-12 แสดงสภาพผิวจราจรในชุมชน

4.2.2.7 ท่อระบายน้ำ

ปัจจุบันชุมชนซอยช่างนา-สะพานยาวมีท่อระบายน้ำและรางวีอยู่ทั้งสองฝั่งถนนในซอยสมเด็จพระยา 5 (ซอยช่างนา) (ดูภาพที่ 4-13 แสดงท่อระบายน้ำ รางวีในชุมชน)

ภาพที่ 4-13 แสดงท่อระบายน้ำ รางวีในชุมชน

4.2.2.8 การกำจัดขยะ

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครให้บริการเก็บขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างทั่วถึง โดยผู้อยู่อาศัยมีหน้าที่ที่จะต้องผูกถุงขยะมูลฝอยและวางทิ้งไว้บริเวณหน้าบ้านของตน และกรุงเทพมหานครจะจัดพนักงานมาเก็บวันเว้นวัน โดยผู้อยู่อาศัยจะเสียค่าใช้จ่ายเพียงปีละ 96 บาทต่อปี และผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ให้เงินเป็นสินน้ำใจแก่พนักงานผู้มาเก็บขยะมูลฝอยประมาณ 20 – 30 บาทต่อเดือน (ดูภาพที่ 4-14 แสดงถังขยะที่ทางเขตนำมาเก็บขยะในชุมชน)

ภาพที่ 4-14 แสดงถึงขยะที่ทางเขตนามาเก็บขยะในชุมชน

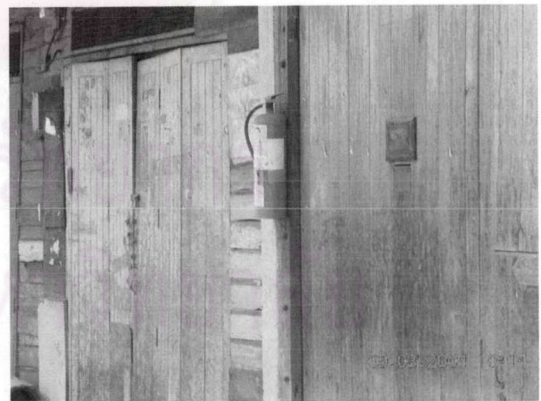
4.2.2.9 การป้องกันอัคคีภัย และอุปกรณ์การป้องกันอัคคีภัย

ผู้อยู่อาศัยในชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาวมีการรวมตัวกันเป็นรุ่น ๆ เพื่อดูแลป้องกันการเกิดอัคคีภัย รวมทั้งชุมชนเองมีการอบรมให้ความรู้และมีการฝึกซ้อมการดับไฟอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากในอดีตมีเพลิงไหม้ในชุมชนหลายครั้ง

ภายในชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาว มีอุปกรณ์การป้องกันอัคคีภัย ประกอบด้วยถังดับเพลิงเคมีชนิดแห้ง ขนาด 15 ปอนด์ และมีจุดหัวจ่ายน้ำดับเพลิงอยู่บริเวณที่ทำการชุมชน ตรงข้ามกับโรงเรียนสตรีวุฒิสศึกษา (ดูภาพที่ 4-15 และ 4-16 แสดงถึงถังดับเพลิงเคมีชนิดแห้ง ขนาด 15 ปอนด์ที่ติดตั้งไว้ทั่วบริเวณในชุมชน)

4-15 แสดงถึงถังดับเพลิงเคมีชนิดแห้ง ขนาด 15 ปอนด์ที่ติดตั้งไว้ทั่วบริเวณในชุมชน

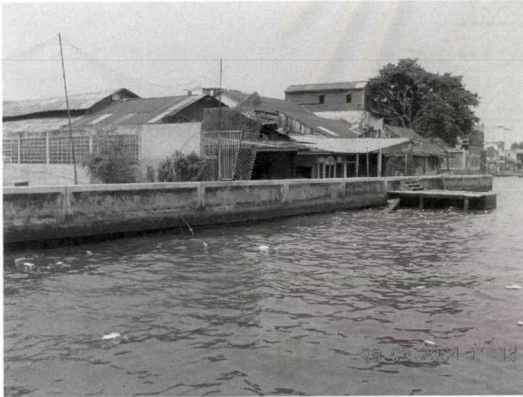

4-16 แสดงถึงถังดับเพลิงเคมีชนิดแห้ง ขนาด 15 ปอนด์ที่ติดตั้งไว้ทั่วบริเวณในชุมชน

4.2.2.10 การป้องกันน้ำท่วม

เนื่องจากพื้นที่ของชุมชนแห่งนี้ในอดีตเป็นพื้นที่ที่น้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาท่วมถึงและมีลักษณะเป็นสวนและร่องน้ำตลอดมา จากการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัย (กุมภาพันธ์ 2547) ผู้วิจัยได้ทราบว่าได้เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ในปีพ.ศ. 2538 ท่วมสูงถึง 110 เซนติเมตรนานกว่า 1 เดือน ผู้อยู่อาศัยและหน่วยงานภาครัฐเห็นความสำคัญของปัญหานี้ จึงได้มีความคิดที่จะป้องกันความเสียหายจากน้ำท่วมตามริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

ปัจจุบันบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา (ทางทิศเหนือของชุมชน) มีกำแพงกั้นน้ำสูงจากระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาประมาณ 1.20 เมตรตลอดแนว สามารถป้องกันน้ำล้นจากแม่น้ำเจ้าพระยาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในช่วงฤดูน้ำหลากของทุกปี (ประมาณเดือนตุลาคม - เดือนพฤศจิกายน) น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาจะมีระดับสูงขึ้นมากและมีบางส่วนล้นเข้ามาในบริเวณริมเขื่อนเล็กน้อย ทางสำนักงานเขตคลองสานได้ติดตั้งเครื่องสูบน้ำไว้ในบริเวณดังกล่าวเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยในชุมชนได้ใช้สูบน้ำออกในกรณีฉุกเฉินอีกด้วย (ดูภาพที่ 4-17 และ 4-18 แสดงกำแพงกั้นน้ำริมแม่น้ำเจ้าพระยา)

ภาพที่ 4-17 แสดงกำแพงกั้นน้ำ
ริมแม่น้ำเจ้าพระยา

ภาพที่ 4-18 แสดงกำแพงกั้นน้ำ
ริมแม่น้ำเจ้าพระยา

4.2.2.11 สาธารณสุขชุมชนและโรงพยาบาล

จากการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัย (กุมภาพันธ์ 2547) และนักพัฒนาชุมชนของสำนักพัฒนาชุมชนเขตคลองสานผู้ดูแลพื้นที่ชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาว (กุมภาพันธ์ 2547) ผู้วิจัยพบว่าในปัจจุบันมีการจัดตั้งศูนย์สาธารณสุขชุมชน แต่รูปแบบไม่เด่นชัดเหมือนกับชุมชนในบริเวณใกล้เคียงเช่นชุมชนสมเด็จย่า กล่าวคือ ชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาวใช้บ้านของประธานชุมชนซึ่งอยู่บริเวณหน้าโรงเรียนเป็นจุดเบิกยาโดยกำหนดให้เบิกอาทิตย์ละ 1 ครั้ง เป็นยาประเภทยาสามัญประจำบ้าน

หน่วยงานของรัฐที่เข้าดูแลเรื่องสาธารณสุขในชุมชนนี้โดยตรงคือศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 28 ซึ่งจะเป็นจัดการอบรมให้แก่กรรมการชุมชนและผู้ที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ

ศูนย์สุขภาพชุมชน โดยผู้ที่เป็นอาสาสมัครจะมีความรู้การดูแลสุขภาพเบื้องต้น การทำแผลขนาดเล็ก และการจ่ายยาสามัญ

โรงพยาบาลตากสิน และ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา เป็นโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้ชุมชนทางด้านตะวันออก โดยจากการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัย (กุมภาพันธ์ 2547) พบว่าผู้อยู่อาศัยที่ให้สัมภาษณ์เพียงร้อยละ 34.09 เท่านั้นที่ไปใช้บริการโรงพยาบาลตากสินเป็นประจำ ผู้อยู่อาศัยที่ให้สัมภาษณ์อีกร้อยละ 52.27 จะไปใช้บริการโรงพยาบาลศิริราช โดยใช้บริการเรือโดยสารสาธารณะไปยังท่าหน้าพรานนก ซึ่งสะดวกและรวดเร็ว ส่วนอีกร้อยละ 13.64 จะใช้บริการโรงพยาบาลอื่น ๆ นอกพื้นที่

ส่วนโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่ให้การรักษาเฉพาะผู้มีอาการป่วยทางจิต โดยเฉพาะ ไม่มีผู้อยู่อาศัยที่ให้สัมภาษณ์ท่านใดกล่าวถึงการไปใช้บริการแต่อย่างใด

4.2.2.12 โรงเรียนและสถานศึกษา

จากการสำรวจพื้นที่ภาคสนาม (ธันวาคม 2546) ผู้วิจัยพบว่าในชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาวเองมีโรงเรียนอยู่ 1 โรงเรียนคือ โรงเรียนสตรีวุฒิสึกษา เปิดสอนทั้งนักเรียนชายและผู้หญิงในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นโรงเรียนเอกชนในความดูแลของวัดอนงคาราม เนื่องจากเจ้าของโรงเรียนเดิมได้อุทิศโรงเรียนแห่งนี้ให้แก่วัดอนงคาราม เมื่อปีพ.ศ. 2511 ในปัจจุบันพระปริยัติกิจโกศล ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดอนงคารามเป็นพระอาจารย์ผู้รับผิดชอบการบริหารโรงเรียนแห่งนี้

ในบริเวณรอบ ๆ ชุมชนมีสถานศึกษามากมายหลายแห่ง อาทิเช่น โรงเรียนเลิศศิลป์พิทยาศาสตร์ ซึ่งอยู่ในชุมชนสวนสมเด็จพระเจ้าตากสินทางด้านตะวันตกของชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาว, โรงเรียนวัดพิชัยญาติ ตั้งอยู่ด้านตะวันตกของวัดพิชัยญาติ, โรงเรียนศึกษานารี ตั้งอยู่บริเวณเชิงสะพานพุทธฝั่งธนบุรีและโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ตั้งอยู่บริเวณเชิงสะพานพุทธฝั่งพระนคร (ดูภาพที่ 4-19, 4-20 และ 4-21 แสดงโรงเรียนในบริเวณชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาว)

ภาพที่ 4-19 แสดงโรงเรียนในบริเวณ
ชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาว

ภาพที่ 4-20 แสดงโรงเรียนในบริเวณ
ชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาว

ภาพที่ 4-21 แสดงโรงเรียนในบริเวณ
ชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาว

4.2.2.13 ศาสนสถาน

ในบริเวณรอบ ๆ ชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาวมีศาสนสถานอยู่หลายแห่งดังต่อไปนี้

1. วัดอนงคาราม ตั้งอยู่บริเวณตะวันตกของชุมชน เป็นวัดที่ผู้อยู่อาศัยในชุมชนไปทำกิจกรรมทางศาสนามากที่สุด
2. วัดพิชัยญาติ ตั้งอยู่อีกฟากหนึ่งของถนนสมเด็จพระยาตากะวันตกของชุมชน เป็นวัดที่ผู้อยู่อาศัยในชุมชนไปทำกิจกรรมทางศาสนาเหมือนกัน
3. มัสยิด อยู่บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาทางทิศใต้ของชุมชน
4. ศาลเจ้า ศาลเจ้ากวนอู ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งและยังมีเก๋งจีนซึ่งสร้างแทนโรงจิวเก่าที่ชำรุดก่อสร้างแล้วในปีพ.ศ. 2542 เป็นเก๋งจีนสูง 3 ชั้น โดยใช้ชั้นล่างเป็นโรงจิว แทนของเดิม

(ดูภาพที่ 4-22, 4-23, 4-24 และ 4-25 แสดงศาสนสถานในบริเวณรอบ ๆ ชุมชน)

4-22 แสดงศาสนสถานในบริเวณรอบ ๆ ชุมชน

4-23 แสดงศาสนสถานในบริเวณรอบ ๆ ชุมชน

4-24 แสดงศาสนสถานในบริเวณรอบ ๆ ชุมชน

4-25 แสดงศาสนสถานในบริเวณรอบ ๆ ชุมชน

4.2.2.14 การดูแลสาธารณะสมบัติ

จากการสัมภาษณ์กรรมการชุมชน (กุมภาพันธ์ 2547) และการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัย (กุมภาพันธ์ 2547) ผู้วิจัยพบว่าปัจจุบันผู้อยู่อาศัยช่วยกันดูแลสาธารณะสมบัติในชุมชนเช่น โคมแสงจันทร์ไฟสาธารณะ, ตู้โทรศัพท์สาธารณะ, อุปกรณ์ดับเพลิง หรือ เครื่องกระจายเสียงชุมชน ไม่ให้เกิดความเสียหายหรือสูญหาย ในกรณีที่เกิดความขัดข้องผู้อยู่อาศัยจะแจ้งไปยังกรรมการชุมชนเพื่อทำการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่รับผิดชอบต่อไป

ระบบท่อประปา, ระบบไฟฟ้า, ถนน และท่อระบายน้ำ เหล่านี้หน่วยงานของรัฐทั้งการประปานครหลวง, การไฟฟ้านครหลวง และสำนักงานเขต เป็นผู้ดูแลโดยตรงและจะเข้ามาตรวจสอบซ่อมแซมอยู่เป็นประจำ ในช่วงที่ผู้วิจัยได้ลงสำรวจพื้นที่ภาคสนาม (ธันวาคม 2546) และสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัย (กุมภาพันธ์ 2547) ทางกรรมการประปานครหลวงกำลังดำเนินการเปลี่ยนท่อน้ำประปาในชุมชนให้ใหญ่ขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการบริการน้ำประปาในชุมชนไม่เพียงพอ

4.2.2.15 การสัญจรของพาหนะ

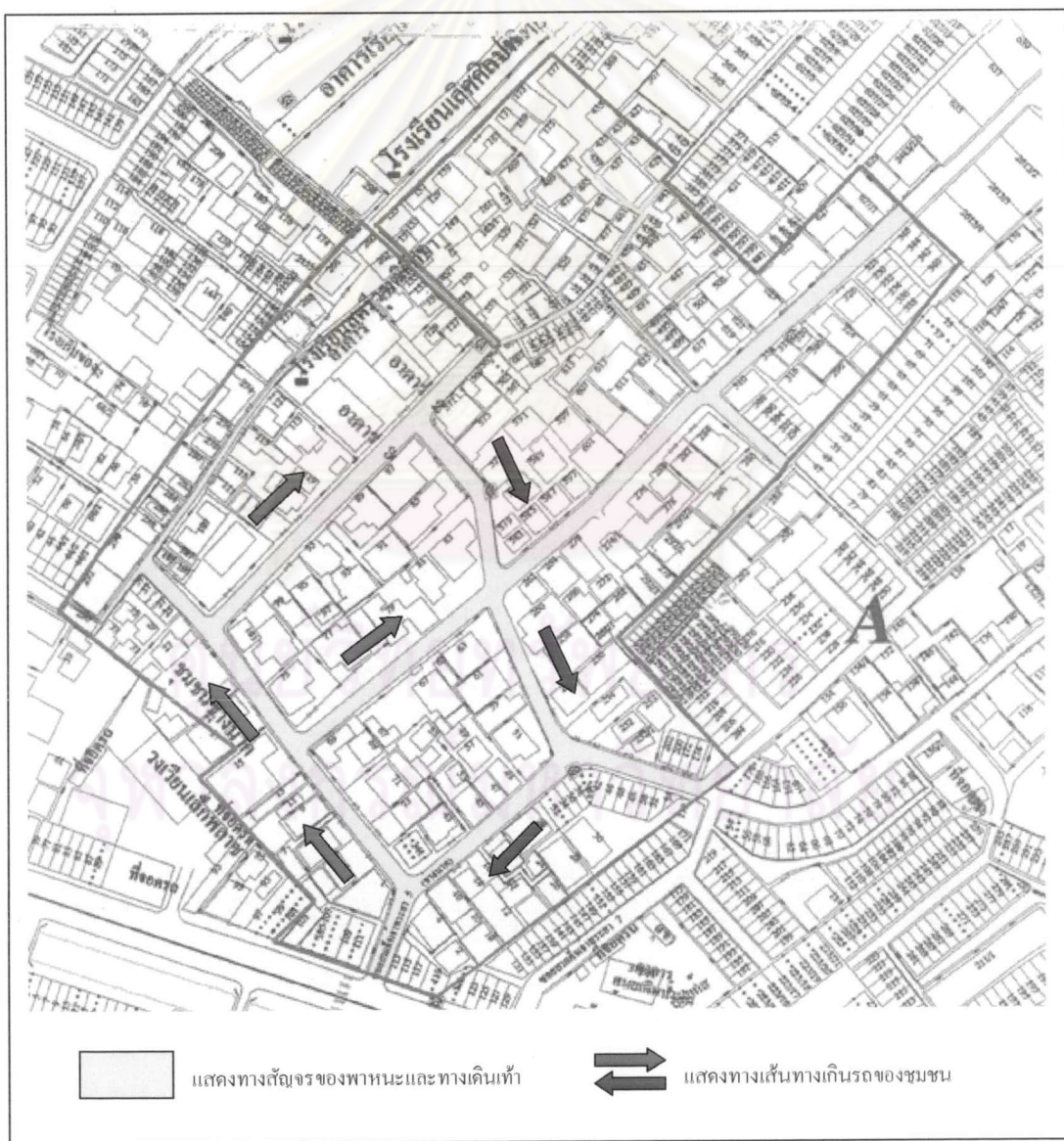
ชุมชนซอยช่างนา-สะพานขาวมีการจัดระเบียบการสัญจรของรถให้เป็นระเบียบคือเดินรถทางเดียวไม่สวนทางกัน และมีป้ายบอกทางเดินรถและกระจกโค้งเพื่อความปลอดภัยในการเดินรถด้วย (ดูภาพที่ 4-26 แสดงป้ายบอกทางเดินรถในชุมชน และภาพที่ 4-27 แสดงกระจกโค้งในชุมชน) (ดูตามแผนผังที่ 4-4 แสดงทางสัญจรของพาหนะและทางเดินเท้าของผู้อยู่อาศัยและเส้นทางเดินรถของชุมชน)

ภาพที่ 4-26 แสดงป้ายบอกทางเดิน

ภาพที่ 4-27 แสดงกระจกโค้งใน

แผนผังที่ 4-4 แสดงทางสัญจรของพาหนะและทางเดินเท้าของผู้อยู่อาศัยและเส้นทางเดินรถของชุมชน

4.2.2.16 การจอดรถ

ผู้อยู่อาศัยที่มีรถยนต์ส่วนหนึ่งจะจอดรถภายในที่พำนักอาศัยของตนเองถ้าสามารถทำได้ แต่ผู้อยู่อาศัยที่มีรถยนต์ส่วนใหญ่จะจอดบริเวณสองข้างทางสัญจรสาธารณะในบริเวณใกล้ ๆ กับบ้านพักอาศัยของตน ส่วนผู้อยู่อาศัยที่ใช้รถจักรยานยนต์จะจอดจักรยานยนต์ในบ้านทั้งหมด (ดูภาพที่ 4-28 แสดงการจอดรถในชุมชน)

ภาพที่ 4-28 แสดงการจอดรถในชุมชน

4.2.2.17 การรักษาความสะอาดในชุมชน

จากการสัมภาษณ์กรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัย (กุมภาพันธ์ 2547) พบว่าบริเวณด้านหน้าชุมชนจะมีพนักงานรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร 2 คนมากวาดถนนภายในซอยทุกเช้า ส่วนภายในชุมชนผู้อยู่อาศัยต้องดูแลรักษาความสะอาดกันเองในลักษณะหน้าบ้านใครคนนั้นก็ต้องทำให้สะอาดเอง มิฉะนั้นอาจจะถูกผู้อยู่อาศัยอื่นตำหนิได้

4.2.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

4.2.3.1 กลุ่มผู้อยู่อาศัยแบ่งตามฐานะทางเศรษฐกิจ

จากการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัย (กุมภาพันธ์ 2547) ผู้วิจัยพบว่าสภาพทางเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัยในชุมชนซอยช่างนาค-สะพานขาวบริเวณพื้นที่ศึกษา (ที่ธรณีสงฆ์วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร) เป็นแบบรายได้ผสม(Mix Income)และสามารถแบ่งกลุ่มผู้อยู่อาศัยตามฐานะทางเศรษฐกิจได้อย่างชัดเจนดังนี้

1. กลุ่มผู้มีฐานะดี ผู้อยู่อาศัยในกลุ่มนี้จะอาศัยอยู่ในบริเวณด้านหน้าของชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะที่พำนักอาศัยเป็นบ้านเดี่ยวหรืออาคารพาณิชย์ และมีอาชีพค้าขายหรือเป็นนักธุรกิจ เป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทเอกชน
2. กลุ่มผู้มีฐานะปานกลาง ผู้อยู่อาศัยในกลุ่มนี้จะอาศัยอยู่ทั้งบริเวณด้านหน้า และด้านในของชุมชน ลักษณะที่พำนักอาศัยเป็นบ้านเดี่ยวหรือบ้านแถว

และทำการค้าขายในชุมชนหรือตลาดทำดินแดง เช่น ร้านขายของชำ ร้านขายอาหาร หรือเป็นลูกจ้างบริษัทเอกชน

3. กลุ่มผู้มีฐานะไม่ดี

ผู้อยู่อาศัยในกลุ่มนี้จะอาศัยอยู่ในบริเวณด้านในของชุมชน เป็นส่วนใหญ่ ลักษณะที่พักอาศัยเป็นบ้านเดี่ยว โครงสร้างไม้และมีทางเข้าเชื่อมจากทางสัญจรเข้าไปอีกชั้น และมีอาชีพรับจ้าง เป็นผู้ใช้แรงงาน รับจ้างทำของทำอาหารแต่ มิได้เป็นผู้ขายเอง เป็นต้น

4.2.3.2 การฝึกอบรมอาชีพ

จากการสัมภาษณ์กรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัย (กุมภาพันธ์ 2547) ผู้วิจัยพบว่าในชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาวมีการฝึกอบรมจากหลายหน่วยงาน เช่น สำนักพัฒนาชุมชนเขตคลองสาน, ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนเขตคลองสาน และมูลนิธิต่าง ๆ โดยหน่วยงานเหล่านั้นจะประสานงานผ่านทางกรรมการชุมชน ให้เป็นผู้ประชาสัมพันธ์กับผู้อยู่อาศัย การฝึกอบรมที่ผ่านมามีเช่น อบรมการนวดแผนโบราณ โดยสำนักพัฒนาชุมชนเขตคลองสานเป็นผู้จัดหาวิทยากรให้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย, การทำขนมไทย, การทำอาหารคาว, การทำอาหารหวาน หรือการเขียนผ้าบาติก โดยศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนเขตคลองสานเป็นผู้จัดขึ้นโดยคิดค่าลงทะเบียนเรียนในราคาถูกมากเฉลี่ยชั่วโมงละ 1.20 บาทต่อคนเท่านั้น

4.2.3.3 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาวได้รับการอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามนโยบายของรัฐบาลเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2544 (งวดที่ 1 ครั้งที่ 1) จำนวนเงิน 1,000,000 บาท ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้สมาชิกชุมชนกู้ยืมเป็นทุนในการประกอบธุรกิจ การดำเนินการบริหารเงินกองทุนดังกล่าวมีคณะกรรมการเงินกองทุนเป็นผู้ดูแล โดยมีคุณเพิ่มศักดิ์ ศักดิ์ศิริ ประธานชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาวเป็นประธานกองทุนด้วย จากการสัมภาษณ์คุณเพิ่มศักดิ์ ศักดิ์ศิริ (ธันวาคม 2546) ได้ทราบว่า การดำเนินการของกองทุนเป็นไปได้ด้วยดี มีการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ไปแล้วมากกว่าร้อยละ 80 ของเงินกองทุน และปีพ.ศ. 2546 คณะกรรมการกองทุนร่วมกับคณะกรรมการชุมชน ได้นำดอกเบี่ยจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังกล่าว ไปส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุในชุมชนอีกด้วย

การชำระหนี้ของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านประสบปัญหาบ้าง ทั้งจากการนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของเงินกองทุน และประกอบธุรกิจที่ไม่ประสบความสำเร็จของผู้กู้ คณะกรรมการกองทุนก็ได้ร่วมกันหาแนวทางแก้ไขกล่าวคือ ผู้กู้ไม่สามารถส่งเงินงวดได้ตามกำหนดเวลา คณะกรรมการก็ใช้วิธีการผ่อนปรนให้ชำระเป็นรายวันในวันที่สามารถให้ได้ไปเรื่อย ๆ ก่อนจนกว่าจะสามารถชำระคืนได้หมด ซึ่งก็สามารถแก้ไขปัญหาการไม่ชำระหนี้ไปได้พอสมควร

4.2.4 สภาพทางสังคม

จากการสัมภาษณ์ประธานชุมชน (ธันวาคม 2546) และการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัย (กุมภาพันธ์ 2547) ผู้วิจัยพบว่าชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาวบริเวณพื้นที่ศึกษา (ที่ธรณีสงฆ์วัดกัลยาณมิตรรวมหาวิหาร) มีสภาพสังคมแบบชุมชนเมือง คือต่างคนต่างอยู่รู้จักกัน โดยทั่ว ๆ ไป มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันบ้าง จะมีการรวมตัวกันในกิจกรรมสำคัญ ๆ ที่คณะกรรมการชุมชนจัดขึ้นเป็นครั้งคราวเช่น กิจกรรมถวายพระพรวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, เทศกาลปีใหม่, วันเด็ก, วันสงกรานต์ และการถวายเทียนพรรษาและทอดผ้าป่าของชุมชนที่วัดกัลยาณมิตรและวัดอนงคาราม เป็นต้น

ผู้อยู่อาศัยบริเวณด้านในของชุมชน ซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีมีความสัมพันธ์ทางสังคมต่อกันมากกว่าผู้อยู่อาศัยในบริเวณด้านหน้าอย่างเห็นได้ชัด บริเวณด้านในผู้อยู่อาศัยจะรู้จักกัน มีการช่วยเหลือกันหลายด้านทั้งทางด้านการเงิน ในลักษณะการให้กู้ยืมเงินซึ่งกันและกัน, ด้านการให้บริการเช่น การรับบริการซักผ้า การขายอาหาร และการรับ-ฝากไปซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคในตลาดให้กัน เป็นต้น, ด้านกิจกรรมหรืองานอดิเรกอื่น ๆ ที่พอจะพบเห็นได้เช่น การเล่นหมาขี้ดินและบนดิน, การเล่นไพ่ ซึ่งมีเป็นกลุ่ม ๆ หรือการเดินสายทำบุญด้วยกันที่ต่างจังหวัด เป็นต้น

ผู้อยู่อาศัยในชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาว ได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นชุมชนอย่างเป็นทางการตั้งแต่ปีพ.ศ. 2528 ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีมีการรวมตัวกันมาก จนกระทั่งปีพ.ศ. 2530 ผู้อยู่อาศัยได้รวมตัวกันเป็นรูปธรรมเนื่องจากมีข่าวว่าจะมีการนำที่ธรณีสงฆ์วัดกัลยาณมิตรรวมหาวิหาร มาพัฒนาเป็นศูนย์การค้า โดยผู้เช่าที่อยู่ทั้งหมดจะไม่ได้รับการต่อสัญญาเช่าและต้องออกจากพื้นที่ จากนั้นปีพ.ศ. 2535 กรุงเทพมหานครได้ประกาศให้ชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาว แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสานเป็นชุมชนตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยกรรมการชุมชน พ.ศ. 2534

กรรมการชุมชนในปัจจุบันมีทั้งสิ้น 23 คน โดยมีคุณเพิ่มศักดิ์ ศักดิ์ศิริ เป็นประธานกรรมการชุมชน ซึ่งหมดวาระไปแล้วเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2546 และจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนกันใหม่ในวันที่ 7 มีนาคม 2547

4.2.5 สภาพทางสิ่งแวดล้อม

จากการสำรวจพื้นที่ภาคสนาม (ธันวาคม 2546) ชุมชนซอยช่างนาค-สะพานยาว ผู้วิจัยไม่พบมลพิษทางสิ่งแวดล้อมใด ๆ ที่เป็นปัญหาสำคัญของผู้อยู่อาศัยดังนี้

1. มลพิษทางเสียง ถนนสมเด็จเจ้าพระยาซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของชุมชนเป็นถนนที่มีการจราจรไม่หนาแน่น ประกอบกับพื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในซอยที่ไม่มีการสัญจรของพาหนะมากนัก จึงไม่มีปัญหาเรื่องมลพิษทางเสียง

2. มลพิษทางน้ำ บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยามีสภาพของบ่อน้ำที่ไม่สะอาดอยู่บ้าง แต่ไม่ถึงกับเป็นน้ำเสีย ผู้อยู่อาศัยทั่วไปใช้บริการน้ำประปาจึงมิได้มีปัญหาในเรื่องแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภค
3. มลพิษทางอากาศ พื้นที่ของชุมชนเป็นพื้นที่ติดกับริมแม่น้ำเจ้าพระยา ไม่มีอาคารสูงมาเป็นอุปสรรคของการถ่ายเทอากาศ ทำให้ในชุมชนมีมลพิษตกค้างตลอดเวลา ชุมชนจึงไม่มีปัญหาในเรื่องกลิ่นและอากาศเป็นพิษ

4.3 วิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศ ด้านการพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัยในที่ธรณีสงฆ์วัดกัลยาณมิตร รวมทิวहार ในบริเวณชุมชนซอยช่างนา-สะพานยาว

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศจากกรมแผนที่ทหารในช่วงปีพ.ศ. 2495, 2508, 2513, 2517, 2522, 2530, 2538 และ 2544 รวม 8 ช่วงเวลา โดยมีวัตถุประสงค์เปรียบเทียบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้าง และพัฒนาการของสาธารณูปโภคโดยเฉพาะทางสัญจรในพื้นที่ศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์การจัดการชุมชนที่อยู่อาศัยดังกล่าวต่อไป (ดูภาพที่ 4-29 ถึง 4-36 แสดงภาพถ่ายทางของบริเวณพื้นที่ศึกษา และภาพที่ 4-37 ถึง 4-44 แสดงผลการแปลงภาพถ่ายทางอากาศของพื้นที่ศึกษา)

4.3.1 วิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2495

ในปีพ.ศ. 2495 การใช้ประโยชน์จากที่ดินยังไม่มาก มีต้นไม้เหนือพื้นดินจำนวนมากมีทางสัญจรที่เห็นได้จากภาพถ่ายทางอากาศมีอยู่ 4 เส้นทาง แต่ไม่สามารถระบุได้ว่าบริเวณใดเป็นถนนหรือบริเวณใดเป็นร่องน้ำหรือคันดินเนื่องจากภาพถ่ายทางอากาศไม่ชัดเจน โดยพื้นที่ทางสัญจรอยู่ประมาณร้อยละ 4.763 ของพื้นที่ศึกษา อาคารและสิ่งปลูกสร้างมีไม่มาก ครอบคลุมพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 27.746 ของพื้นที่ศึกษา ส่วนพื้นที่เปิดโล่งที่มีใช้อาคารและสิ่งปลูกสร้างหรือทางสัญจรคิดเป็นร้อยละ 67.491 ของพื้นที่ศึกษา

4.3.2 วิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2508

ในปีพ.ศ. 2508 ภาพถ่ายทางอากาศแสดงภาพถนนที่ชัดเจนขึ้น ในพื้นที่ศึกษามีการขยายถนนและตัดถนนหรือทางสัญจรเพิ่มขึ้น 4 เส้นทาง การใช้ประโยชน์จากที่ดินมีเพิ่มมากขึ้น ส่วนต้นไม้เหนือพื้นดินจำนวนน้อยลงมาก จากการวิเคราะห์ภาพถ่ายดังกล่าวสามารถคำนวณพื้นที่ถนนหรือทางสัญจรได้ประมาณร้อยละ 7.167 ของพื้นที่ศึกษา มีอาคารและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 37.703 ของพื้นที่ศึกษา ส่วนพื้นที่เปิดโล่งที่มีใช้อาคารและสิ่งปลูกสร้างหรือทางสัญจรลดลงเหลือร้อยละ 55.130 ของพื้นที่ศึกษา

ภาพที่ 4-29 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปีพ.ศ. 2495

ภาพที่ 4-30 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปีพ.ศ. 2508

ภาพที่ 4-31 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปีพ.ศ. 2513

ภาพที่ 4-32 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปีพ.ศ. 2517

ภาพที่ 4-33 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปีพ.ศ. 2522

ภาพที่ 4-34 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปีพ.ศ. 2530

ภาพที่ 4-35 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปีพ.ศ. 2538

ภาพที่ 4-36 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปีพ.ศ. 2544

บริเวณพื้นที่ศึกษาจากการแปลภาพถ่ายทางอากาศพ.ศ.2495

บริเวณพื้นที่ศึกษาจากการแปลภาพถ่ายทางอากาศพ.ศ.2508

ภาพที่ 4-37 แสดงการแปลภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2495

ภาพที่ 4-38 แสดงการแปลภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2508

บริเวณพื้นที่ศึกษาจากการแปลภาพถ่ายทางอากาศพ.ศ.2513

บริเวณพื้นที่ศึกษาจากการแปลภาพถ่ายทางอากาศพ.ศ.2517

ภาพที่ 4-39 แสดงการแปลภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2513

ภาพที่ 4-40 แสดงการแปลภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2517

บริเวณพื้นที่ศึกษาจากการแปลภาพถ่ายทางอากาศพ.ศ.2522

บริเวณพื้นที่ศึกษาจากการแปลภาพถ่ายทางอากาศพ.ศ.2530

ภาพที่ 4-41 แสดงการแปลภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2522

ภาพที่ 4-42 แสดงการแปลภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2530

บริเวณพื้นที่ศึกษาจากการแปลภาพถ่ายทางอากาศพ.ศ.2538

บริเวณพื้นที่ศึกษาจากการแปลภาพถ่ายทางอากาศพ.ศ.2544

ภาพที่ 4-43 แสดงการแปลภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2538

ภาพที่ 4-44 แสดงการแปลภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2544

4.3.2 วิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2508

ในปีพ.ศ. 2508 ภาพถ่ายทางอากาศแสดงภาพถนนที่ชัดเจนขึ้น ในพื้นที่ศึกษาที่มีการขยายถนนและตัดถนนหรือทางสัญจรเพิ่มขึ้น 4 เส้นทาง การใช้ประโยชน์จากที่ดินมีเพิ่มมากขึ้น ส่วนต้นไม้เหนือพื้นดินจำนวนน้อยลงมาก จากการวิเคราะห์ภาพถ่ายดังกล่าวสามารถคำนวณพื้นที่ถนนหรือทางสัญจรได้ประมาณร้อยละ 7.167 ของพื้นที่ศึกษา มีอาคารและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 37.703 ของพื้นที่ศึกษา ส่วนพื้นที่เปิดโล่งที่มีไร้อาคารและสิ่งปลูกสร้างหรือทางสัญจรลดลงเหลือร้อยละ 55.130 ของพื้นที่ศึกษา

4.3.3 วิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2513

ในปีพ.ศ. 2513 จากภาพถ่ายทางอากาศแสดงให้เห็นว่า การใช้ประโยชน์ของพื้นที่สูงขึ้นมาก และมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นของอาคารและสิ่งปลูกสร้างอย่างชัดเจน โดยเพิ่มจากร้อยละ 37.703 เมื่อปีพ.ศ. 2508 เป็นร้อยละ 51.988 ในปีพ.ศ. 2513 ถนนและทางสัญจรเปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อยยกเว้นคือมีการเพิ่มขึ้นของทางสัญจรในบางส่วนและลดลงบางส่วน พื้นที่สัญจรคิดเป็นร้อยละ 7.267 ของพื้นที่ศึกษาเกือบไม่เปลี่ยนแปลงเปรียบเทียบกับเมื่อปีพ.ศ. 2508 ต้นไม้เหนือพื้นดินเหลือน้อยลงประกอบกับพื้นที่เปิดโล่งลดลงเหลือเพียงร้อยละ 40.746 ของพื้นที่ศึกษา

4.3.4 วิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2517

ในปีพ.ศ. 2517 มีการขยายทางสัญจรและถนนเส้นหลักให้กว้างขึ้นเล็กน้อย พื้นผิวทางสัญจรคิดเป็นร้อยละ 7.484 ของพื้นที่ทั้งหมด สอดคล้องกับพื้นที่อาคารและสิ่งปลูกสร้างมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากคือลดลงเหลือร้อยละ 51.893 ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่โล่งร้อยละ 40.623 ของพื้นที่ทั้งหมด แต่ต้นไม้เหนือพื้นดินในบริเวณพื้นที่ศึกษาที่มองจากภาพถ่ายทางอากาศไม่สามารถเห็นได้ในภาพนี้

4.3.5 วิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2522

ในปีพ.ศ. 2522 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในทางสัญจรหรือถนนภายในชุมชนแต่อย่างใด มีเพียงอาคารและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นมาไม่กี่อาคาร โดยพื้นที่อาคารและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มเป็นร้อยละ 52.397 ของพื้นที่ทั้งหมด ทางสัญจรมีส่วนเท่าเดิมกับปีพ.ศ. 2517 คือร้อยละ 7.484 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 40.119 เป็นพื้นที่เปิดโล่ง และจากภาพถ่ายไม่เห็นต้นไม้เหนือพื้นดินในพื้นที่ศึกษาเลย

4.3.6 วิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2530

ในปีพ.ศ. 2530 ทางสัญจรภายในชุมชนมีลักษณะเหมือนปีพ.ศ. 2517 คิดเป็นร้อยละ 7.484 ของพื้นที่ศึกษา มีการขยายตัวของอาคารและสิ่งปลูกสร้างเพียงเล็กน้อยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 53.302 พื้นที่เปิดโล่งเหลือเพียงร้อยละ 39.214 ของพื้นที่ศึกษา แต่สามารถสังเกตเห็นต้นไม้เหนือพื้นดินได้บ้างเป็นจุด ๆ

4.3.7 วิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2538

ในปีพ.ศ. 2538 ไม่มีการขยายตัวของทางสัญจรในชุมชนแต่อย่างใดกล่าวคือ พื้นที่ทางสัญจรยังคงเป็นร้อยละ 7.484 เท่ากับปีพ.ศ. 2517 มีอาคารและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นจำนวนหนึ่งคิดเป็นร้อยละ 54.199 ของพื้นที่ศึกษา ส่งผลให้พื้นที่เปิดโล่งลดลงไปอยู่ที่ร้อยละ 38.317 และมีต้นไม้เหนือพื้นดินเพิ่มขึ้นหลายจุดในชุมชน ซึ่งทั้งหมดจะอยู่ภายในรั้วบ้านของผู้อยู่อาศัย

4.3.8 วิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศปีพ.ศ. 2544

ในปีพ.ศ. 2544 มีอาคารและสิ่งปลูกสร้างลดลงเหลือร้อยละ 53.026 ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนทางสัญจรยังคงเดิมที่ร้อยละ 7.484 เท่ากับปีพ.ศ. 2517 พื้นที่เปิดโล่งร้อยละ 39.490 ของพื้นที่ทั้งหมด และสามารถเห็นได้ว่ามีต้นไม้เหนือพื้นดินกระจายอยู่บริเวณด้านทิศใต้ของชุมชน (ส่วนที่ติดกับถนนสมเด็จพระยา) มากกว่าปีพ.ศ. 2538 อย่างเห็นได้ชัด

4.3.9 สรุปการศึกษาและวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศของพื้นที่ศึกษาปีพ.ศ. 2495 – 2544

จากการศึกษาและวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศทั้ง 8 รูปที่ได้นำเสนอมาสามารถสรุปการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้าง และพัฒนาการของสาธารณูปโภคโดยเฉพาะทางสัญจรในพื้นที่ศึกษา ได้ดังตารางที่ 4-1

ปีพ.ศ.	อาคารและสิ่งปลูกสร้าง			ทางสัญจร (%)	พื้นที่เปิดโล่ง (%)
	จำนวน (อาคาร)	เพิ่มขึ้น/ลดลง (%)	พื้นที่ (%)		
2495	164	n/a	27.746	4.763	67.491
2508	214	30.487	37.703	7.167	55.130
2513	267	24.766	51.988	7.267	40.746
2517	270	1.123	51.893	7.484	40.623
2522	260	(3.704)	52.397	7.484	40.119
2530	264	1.515	53.302	7.484	39.214
2538	281	6.439	54.199	7.484	40.892
2544	279	(0.712)	53.026	7.484	42.066

ตารางที่ 4-1 แสดงความเปลี่ยนแปลงในจำนวนอาคารและสิ่งปลูกสร้างและการใช้พื้นที่ในชุมชนตั้งแต่ปีพ.ศ. 2495 - 2544

จากตารางที่ 4-1 จะเห็นได้ว่าจำนวนของอาคารและสิ่งปลูกสร้างและการใช้พื้นที่เพื่อการดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงปีพ.ศ. 2495 – 2513 แต่หลังจากปีพ.ศ. 2513 จนถึงปีพ.ศ. 2544 การขยายตัวของอาคารและสิ่งปลูกสร้างค่อนข้างช้าหรือหยุดนิ่ง ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์จากแผนผังที่ได้จากการแปลผลภาพถ่ายทางอากาศจะพบว่า มีการใช้พื้นที่หนาแน่นตั้งแต่ปีพ.ศ. 2513 เป็นต้นมา การเปลี่ยนแปลงหลังจากปีพ.ศ. 2513 มีน้อยมากเพราะพื้นที่ได้ถูกใช้ไปจนไม่สามารถก่อสร้างเพิ่มเติมได้ง่าย มีแต่เพียงการรื้ออาคารหรือสิ่งปลูกสร้างเดิมเพื่อสร้างใหม่เท่านั้น

สาธารณูปโภคประเภททางสัญจร จะเห็นได้ชัดว่ามีการขยายตัวในช่วงปีพ.ศ. 2495 – 2508 อย่างมากกล่าวคือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.763 เป็นร้อยละ 7.167 และเมื่อวิเคราะห์จากแผนผังที่ได้จากการแปลผลภาพถ่ายทางอากาศจะพบว่า มีทางสัญจรหลัก ๆ เพิ่มขึ้นเป็น 8 ทางจากเดิมเมื่อปีพ.ศ. 2495 ที่มีทางสัญจรหลัก 4 เส้นทาง

พื้นที่เปิดโล่งมีสัดส่วนลดลงตามการใช้พื้นที่สำหรับปลูกสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้าง และทางสัญจร จากการวิเคราะห์แผนผังที่ได้จากการแปลผลภาพถ่ายทางอากาศจะพบว่า เมื่อปีพ.ศ. 2544 มีพื้นที่เปิดโล่งคิดเป็นร้อยละ 42.066 ของพื้นที่ศึกษา พื้นที่เปิดโล่งดังกล่าวหมายถึงพื้นที่ที่มีได้มีอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือทางสัญจร แต่จากการสำรวจภาคสนามของผู้วิจัยพบว่าในชุมชนนี้ไม่มีพื้นที่เปิดโล่งที่เป็นที่สาธารณะอยู่เลย พื้นที่เปิดโล่งที่ได้จากการแปลผลภาพถ่ายทางอากาศอยู่ในความครอบครองของผู้อยู่อาศัย หรือเป็นบริเวณในรั้วบ้านของผู้อยู่อาศัยแล้วทั้งสิ้น

4.4 วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชนชอยช่างนาถ – สะพานยาว เฉพาะในพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษาระหว่างวันที่ 10 - 18 ก.พ. 2547 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่เตรียมไปและสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยได้ทั้งสิ้น 44 ท่าน รายละเอียดตามที่ได้กล่าวแล้วในระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยข้อ 3.3.2

ผู้วิจัยได้แบ่งการสัมภาษณ์เป็น 2 ส่วนคือส่วนที่เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ และส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชน ในการนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลและวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ดังกล่าวได้ดังต่อไปนี้

4.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

(1) ระยะเวลาอยู่อาศัย และการย้ายเข้ามาพักอาศัยในพื้นที่ศึกษา

จากตารางที่ 4-2 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 90 อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษามากกว่า 20 ปี และมีผู้อยู่อาศัยถึงร้อยละ 18 ที่อยู่อาศัยมากกว่า 60 ปี และเมื่อวิเคราะห์ร่วมกับตารางที่ 4-3 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 72.73 อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิดหรือครอบครัวของตนอยู่อาศัยมาก่อนที่ผู้อยู่อาศัยจะเกิดเสียอีก ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการตั้งถิ่นฐานการอยู่อาศัยของประชากรในพื้นที่ศึกษาอย่างช้าก็เมื่อ 60 ปีที่แล้ว (พ.ศ. 2487) และมีผู้อยู่อาศัยย้ายเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มเติมเรื่อยๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศในปีพ.ศ. 2495 ถึงปีพ.ศ. 2544 ซึ่งมีอาคารและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดระยะเวลาดังกล่าว

ระยะเวลา (ปี)	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
น้อยกว่า 20	4	9.09
20 – 39	15	34.09
40 – 59	15	34.09
60 ปีขึ้นไป	8	18.18
ไม่ทราบ	2	4.55
รวม	44	100

ตารางที่ 4-2 แสดงระยะเวลาการอยู่อาศัยของผู้ให้สัมภาษณ์

การย้ายเข้ามาอยู่	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
อยู่ตั้งแต่เกิด	32	72.73
ย้ายมาจากที่อื่น	12	27.27
รวม	44	100

ตารางที่ 4-3 แสดงการย้ายเข้ามาอยู่ของผู้ให้สัมภาษณ์

(2) อายุผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 4-4 แสดงให้เห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 68 มีอายุมากกว่า 40 ปี ทั้งนี้เกิดจากการเลือกสัมภาษณ์ของผู้วิจัยเองที่ตั้งใจจะสัมภาษณ์ผู้ที่มีอายุมากที่สุดในที่อยู่อาศัยแต่ละหลังที่เข้าไป เพราะผู้วิจัยต้องการสอบถามข้อมูลด้านการพัฒนาการจัดการของพื้นที่ศึกษาทั้งในอดีตและในปัจจุบันให้ได้มากที่สุด ฉะนั้นอายุของผู้ให้สัมภาษณ์มิได้สะท้อนถึงอายุของคนในพื้นที่ศึกษาแต่อย่างใด

อายุ (ปี)	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
น้อยกว่า 20	0	0
20 – 39	6	13.64
40 – 59	16	36.36
60 ปีขึ้นไป	14	31.82
ไม่ระบุ	8	18.18
รวม	44	100

ตารางที่ 4-4 แสดงอายุของผู้ให้สัมภาษณ์

(3) สภาพการอยู่อาศัยและจำนวนสมาชิกในครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์

จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่าที่อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา 1 หลังมีจำนวนครอบครัว 1 – 3 ครอบครัวอยู่ในบ้านเดียวกัน โดยค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.16 ครอบครัวและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.48 และจำนวนผู้อยู่อาศัยในบ้าน 1 หลังโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 4.98 คนและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 2.49

จากการศึกษาหาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อมูลจำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษาได้ และจากผลการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยดังกล่าวผู้วิจัยพบว่า ผลการสัมภาษณ์ไม่สามารถนำไปสู่จำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษาได้เนื่องจากการกระจายตัวของจำนวนผู้อยู่อาศัยในบ้าน 1 หลังมากเกินไปหรือค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงถึง 2.49 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.98 เท่านั้น

(4) รายได้ต่อเดือนของครอบครัวและความสมดุลของรายได้และรายจ่าย

จากตารางที่ 4-5 ผู้วิจัยพบว่ารายได้ของครอบครัวต่อเดือนผู้อยู่อาศัยร้อยละ 36.36 อยู่ที่ประมาณ 10,000 – 20,000 บาท ซึ่งมากที่สุด ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 6.82 มีรายได้ต่อครอบครัวน้อยกว่า 10,000 บาท ส่วนผู้อยู่อาศัยที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาทมีเพียงร้อยละ 27.27 เท่านั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 29.55 ไม่ตอบคำถามในข้อดังกล่าวด้วยเหตุผลหลายประการ โดยเฉพาะผู้อยู่อาศัยในบริเวณด้านหน้าของชุมชน ฉะนั้นฐานะทางเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัยมิสามารถวัดเป็นจำนวนเงินได้ ผู้วิจัยจึงได้สอบถามถึงสมดุลของรายรับและรายจ่ายของครอบครัวแทน ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 4-6 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีเพียงร้อยละ 11.36 เท่านั้นที่รายรับไม่เพียงพอกับรายจ่าย ซึ่งผู้อยู่อาศัยเหล่านี้แก้ไขปัญหาด้วยหลาย ๆ วิธีประกอบกันเช่น การกู้เงินนอกระบบ, เล่นแชร์, ยืมญาติ หรือกู้เงินกองทุนชุมชนเมือง เป็นต้น

(5) อาชีพของผู้อยู่อาศัย

จากตารางที่ 4-7 จะพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 31.82 เกษียณอายุแล้ว ทั้งนี้เกิดจากวิธีการเลือกของผู้วิจัยเอง ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 29.55 ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว ซึ่งนับได้ว่าเป็นอาชีพลำดับแรกของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา ส่วนอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทมีเพียงร้อยละ 6.82 เท่านั้น

(6) การปรับปรุง ต่อเติม และปลูกสร้างอาคารของผู้อยู่อาศัย

จากตารางที่ 4-8 พบว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 54.55 ทำการปรับปรุงที่พักอาศัยของตนเอง และเมื่อสัมภาษณ์ถึงการขออนุญาตพบว่า ผู้ที่ทำการปรับปรุงบ้านทั้งหมดไม่ได้ขออนุญาตวัดหรือสำนักงานเขต คลองสานแต่อย่างใด มีผู้อยู่อาศัยร้อยละ 9.09 ทำการต่อเติม โดยร้อยละ 75 ขออนุญาตสำนักงานเขตคลองสานในทางต่อเติมบ้านและอีกร้อยละ 25 ไม่มีการขออนุญาต ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 6.82 ปลูกสร้างบ้านใหม่ ซึ่งได้ทำการขออนุญาตจากทางวัดผ่านกรมการศาสนา (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ) และสำนักงานเขตคลองสานทุกราย

รายได้ (บาท)	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
น้อยกว่า 10,000	3	6.82
> 10,000 – 20,000	16	36.36
> 20,000 – 30,000	9	20.45
> 30,000 – 40,000	2	4.55
40,000 บาทขึ้นไป	1	2.27
ไม่ระบุ	13	29.55
รวม	44	100

ตารางที่ 4-5 แสดงรายได้ต่อเดือนของครอบครัวผู้ให้สัมภาษณ์

ความสมดุล	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
มีเงินเหลือเก็บ	5	11.36
พอดี ไม่มีเงินเก็บ	27	61.37
ไม่เพียงพอ	7	15.91
ไม่ระบุ	5	11.36
รวม	44	100

ตารางที่ 4-6 แสดงสมดุลระหว่างรายรับและรายจ่ายของครอบครัวผู้ให้สัมภาษณ์

อาชีพ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	2.27
พนักงานบริษัท	2	4.55
เกษียณอายุ	14	31.82
นักเรียน	0	0
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	13	29.55
อื่น ๆ หรือไม่ได้ทำงาน	1	2.27
ไม่ระบุ	13	29.55
รวม	44	100

ตารางที่ 4-7 แสดงอาชีพของผู้ให้สัมภาษณ์

รายการ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	การขออนุญาต		
			วัด	เขต	ไม่มี
ปรับปรุง	24	54.55	-	-	24
ต่อเติม	4	9.09	-	3	1
สร้างบ้านใหม่	3	6.82	3	3	-
ทำมากกว่า 1 อย่าง	1	2.27	1	1	-
ไม่ทำเลย	12	27.27	-	-	-
รวม	44	100	n/a	n/a	n/a

ตารางที่ 4-8 แสดงการปรับปรุง ต่อเติม และสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ของผู้ให้สัมภาษณ์

(7) พาหนะ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้อยู่อาศัย

ตารางที่ 4-9 แสดงให้เห็นว่าร้อยละ 31.82 ของผู้อยู่อาศัยมีรถยนต์ หรือสามารถคิดเทียบกับจำนวนบ้านทั้งหมด (300 หลังคาเรือน) ได้ว่ามีผู้อยู่อาศัยถึง 95 หลังคาเรือนที่มีรถยนต์ใช้ นั้นหมายถึงความต้องการที่จอดรถในชุมชนนั่นเอง ร้อยละ 20.45 มีรถจักรยานยนต์ ซึ่งไม่เป็นปัญหาในการจัดการชุมชนเนื่องจากรถจักรยานยนต์สามารถจอดภายในตัวบ้านของผู้อยู่อาศัยได้

ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 95.45 มีโทรทัศน์ และร้อยละ 68.18 วิทยุ แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่สามารถรับข่าวสารภายนอกได้ตามความจำเป็น และมีผู้อยู่อาศัยถึงร้อยละ 18.18 มีการใช้บริการสัญญาณโทรทัศน์ แบบเช่า แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยกลุ่มนี้มีความฐานะทางเศรษฐกิจดีพอสมควรจากการรับบริการที่นอกเหนือจากความจะเป็นทั่วไป

ร้อยละ 40.91 ของผู้อยู่อาศัยมีคอมพิวเตอร์ใช้ภายในบ้าน แสดงให้เห็นว่าบุคคลในครอบครัวของผู้อยู่อาศัยดังกล่าวมีพื้นฐานทางการศึกษาที่ดีและมีฐานะทางเศรษฐกิจดีพอสมควรเช่นเดียวกัน

รายการ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
รถยนต์	14	31.82
รถจักรยานยนต์	9	20.45
โทรทัศน์	42	95.45
วิทยุ เครื่องเสียง	30	68.18
สัญญาณโทรทัศน์ แบบเช่า	8	18.18
คอมพิวเตอร์	18	40.91
ตู้เย็น	34	77.27
เครื่องปรับอากาศ	14	31.82

ตารางที่ 4-9 แสดงพาหนะ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบ้านของผู้ให้สัมภาษณ์

(8) งานอดิเรกของผู้อยู่อาศัย

จากการสัมภาษณ์ในเบื้องต้นผู้วิจัยพบว่า ผู้อยู่อาศัยมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมที่อยู่นอกเหนือการจัดการชุมชนคือ งานอดิเรกของผู้อยู่อาศัย ซึ่งจากตารางที่ 4-10 ผู้วิจัยพบว่า มีผู้อยู่อาศัยถึงร้อยละ 20.46 มีการทำกิจกรรมงานอดิเรกร่วมกัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้อยู่อาศัยบางกลุ่ม

ประเภท	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
เล่นหอย อย่างเดียว	3	6.82
เล่นไพ่ อย่างเดียว	2	4.55
เล่นทั้งหอย และไพ่	4	9.09
เสียง โทรทัศน์ ใดๆ	0	0.00
ไม่ได้ทำกิจกรรม	35	79.54
รวม	44	100

ตารางที่ 4-10 แสดงกิจกรรมงานอดิเรกของผู้ให้สัมภาษณ์

(9) การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งกรรมการชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยผู้วิจัยพบว่า ไม่มีผู้ให้สัมภาษณ์ท่านใดสามารถตอบได้อย่างถูกต้องว่าคณะกรรมการชุมชนในปัจจุบัน (กุมภาพันธ์ 2547) มี 23 ท่าน อย่างไรก็ตามผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านสามารถบอกได้ว่าประธานชุมชนในปัจจุบันคือคุณเพิ่มศักดิ์ สักดิ์ศิริ แสดงให้เห็นว่าประธานชุมชนเป็นคนที่ผู้อยู่อาศัยรู้จักเป็นอย่างดี ส่วนการเลือกตั้งกรรมการชุมชนนั้นผู้อยู่อาศัยไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร

	เกิดขึ้นได้อย่างไร				สภาพในปัจจุบัน									
	ใครทำให้ / สร้าง / จัดทำ				ดีหรือไม่ดี		โดยรวม		ต้องการให้ใครเป็นคนทำ					
	คณะกรรมการ	(คณะอนุกรรมการ) ๒๒	คณะกรรมการ	คณะกรรมการ	๒๕	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	คณะกรรมการให้	คณะกรรมการให้				
- ไฟฟ้า, ไฟสาธารณะ	4	39	-	1	36	3	2	36	3	12	1	12	-	-
- ประปา	-	39	-	-	32	2	8	33	9	13	1	13	-	-
- โทรศัพท์สาธารณะ	1	33	-	-	37	1	-	35	2	9	-	9	-	1
- ถนน, ทางเดินเท้า	1	41	1	-	30	4	8	30	9	20	6	20	-	1
- ท่อระบายน้ำ และบ่อบำบัดน้ำเสีย	-	33	-	-	26	6	8	30	9	15	2	15	-	1
คิดเป็นร้อยละ														
- ไฟฟ้า, ไฟสาธารณะ	9.09	88.64	-	2.27	81.82	6.82	4.55	81.82	6.82	27.27	8.33	100.00	-	-
- ประปา	-	88.64	-	-	72.73	4.55	18.18	75.00	20.45	29.55	7.69	100.00	-	-
- โทรศัพท์สาธารณะ	2.27	75.00	-	-	84.09	2.27	-	79.55	4.55	20.45	-	100.00	-	11.11
- ถนน, ทางเดินเท้า	2.27	93.18	2.27	-	68.18	9.09	18.18	68.18	20.45	45.45	30.00	100.00	-	5.00
- ท่อระบายน้ำ และบ่อบำบัดน้ำเสีย	-	75.00	-	-	59.09	13.64	18.18	68.18	20.45	34.09	13.33	100.00	-	6.67

ตารางที่ 4-11 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชน เรื่องการจัดการสาธารณสุขปภอก

	เกิดขึ้นได้อย่างไร				สภาพในปัจจุบัน										
	ใครทำให้ / สร้าง / จัดทำ				ดีหรือไม่ดี		โดยรวม		ต้องการให้แก้ไขปรับปรุง	ต้องการให้ใครเป็นคนทำ					
	คณะกรรมการ	โรงเรียน	ผู้ปกครอง	ชุมชน	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ดีเยี่ยม		พอใช้	คณะกรรมการ	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง	
- การกำจัดขยะ	10	33	-	2	44	-	-	-	42	-	6	5	4	-	1
- การป้องกันอัคคีภัย / อุปกรณ์ดับเพลิง	6	36	-	3	34	4	5	8	34	8	15	6	13	-	1
- การป้องกันน้ำท่วม (เขื่อน)	15	36	-	-	40	-	2	3	36	3	5	1	5	-	-
- โรงพยาบาล / สาธารณสุข	1	26	-	-	29	9	3	5	36	5	13	2	13	-	1
- สถานศึกษา (โรงเรียน)	-	-	-	-	26	2	4	5	27	5	5	-	5	-	-
- ศาสนาสถาน (วัด)	-	-	-	-	27	2	-	-	29	-	-	-	-	-	-
- การดูแลสาธารณะสมบัติในชุมชน	3	13	1	4	18	2	2	2	19	2	5	3	2	-	3

ตารางที่ 4-12 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในชุมชน เรื่องการจัดการสาธารณสุข

เกิดขึ้นได้อย่างไร	สภาพในปัจจุบัน													
	ใครทำให้ / สร้าง / จัดทำ			ดีหรือไม่ดี		โดยรวม		ต้องการให้ใครเป็นคนทำ		มูลค่าประเมิน				
	คณะกรรมการ	โรงเรียน	ชุมชน	ดี	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี	โรงเรียน	ชุมชน					
	คณะกรรมการ	โรงเรียน	ชุมชน	ดี	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี	โรงเรียน	ชุมชน	มูลค่าประเมิน				
	22.73	75.00	-	4.55	100.00	-	-	95.45	-	13.64	83.33	66.67	-	16.67
- การกำจัดขยะ	13.64	81.82	-	6.82	77.27	11.36	9.09	77.27	18.18	34.09	40.00	86.67	-	6.67
- การป้องกันอัคคีภัย / อุปกรณ์ดับเพลิง	34.09	81.82	-	-	90.91	-	4.55	81.82	6.82	11.36	20.00	100.00	-	-
- การป้องกันน้ำท่วม (เขื่อน)	2.27	59.09	-	-	65.91	20.45	6.82	81.82	11.36	29.55	15.38	100.00	-	7.69
- โรงพยาบาล / สาธารณสุข	-	-	-	-	59.09	4.55	9.09	61.36	11.36	15.91	-	71.43	-	-
- สถานศึกษา (โรงเรียน)	-	-	-	-	61.36	4.55	4.55	65.91	-	-	-	-	-	-
- ศาสนาสถาน (วัด)	6.82	29.55	2.27	9.09	40.91	4.55	4.55	43.18	4.55	11.36	60.00	40.00	-	60.00
- การดูแลสาธารณะสมบัติในชุมชน														

คิดเป็นร้อยละ

ตารางที่ 4-12 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในชุมชน เรื่องการจัดการสาธารณสุขการ (ต่อ)

เกิดขึ้นได้อย่างไร	สภาพในปัจจุบัน													
	ใครทำให้ / สร้าง / จัดทำ			ดีหรือไม่ดี		โดยรวม		ต้องการให้ใครเป็นคนทำ		ผู้เกี่ยวข้อง				
	คณะกรรมการ	ผู้เกี่ยวข้อง	ผู้เกี่ยวข้อง	ดี	ไม่	ดี	ไม่	คณะกรรมการ	ผู้เกี่ยวข้อง					
- การสำรวจของพาหนะ (ระบบทางเดินรถยนต์)	3	20	-	11	29	5	6	34	5	18	10	9	-	1
- การจอดรถในชุมชน	5	5	-	24	20	3	7	24	16	23	8	11	-	1
- การรักษาความสะอาดในชุมชน	-	14	-	20	33	5	1	31	6	12	4	8	-	3
คิดเป็นร้อยละ														
- การสำรวจของพาหนะ (ระบบทางเดินรถยนต์)	6.82	45.45	-	25.00	65.91	11.36	13.64	77.27	11.36	40.91	55.56	50.00	-	5.56
- การจอดรถในชุมชน	11.36	11.36	-	54.55	45.45	6.82	15.91	54.55	36.36	52.27	34.78	47.83	-	4.35
- การรักษาความสะอาดในชุมชน	-	31.82	-	45.45	75.00	11.36	2.27	70.45	13.64	27.27	33.33	66.67	-	25.00

ตารางที่ 4-13 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในชุมชน เรื่องการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

เกิดขึ้นได้อย่างไร	สภาพในปัจจุบัน												
	ใครทำให้ / สร้าง / จัดทำ		ดีหรือไม่ดี		โดยรวม		ต้องการให้ใครเป็นคนทำ						
คณะกรรมการชุมชน	ครูเอกทวิชัย	คุณเอกวิชัย	๒๕	ปานกลาง	๒๕	๒๕	คณะกรรมการชุมชน	คุณเอกวิชัย					
- การฝึกอบรมอาชีพ	5	17	-	14	6	3	19	3	10	4	8	-	1
- กองทุนชุมชน	20	24	-	20	3	5	19	7	15	11	6	-	1
คิดเป็นร้อยละ													
- การฝึกอบรมอาชีพ	11.36	38.64	-	31.82	13.64	6.82	43.18	6.82	22.73	40.00	80.00	-	10.00
- กองทุนชุมชน	45.45	54.55	-	45.45	6.82	11.36	43.18	15.91	34.09	73.33	40.00	-	6.67

ตารางที่ 4-14 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในชุมชน เรื่องการจัดการด้านเศรษฐกิจ

	เกิดขึ้นได้อย่างไร				สภาพในปัจจุบัน												
	ใครทำให้ / สร้าง / จัดทำ		ดีหรือไม่ดี		โดยรวม		ต้องการให้ใครเป็นคนทำ										
	คณะกรรมการชุมชน	หน่วยงานชุมชน	๓๕	ภายนอก	๒๕	โดยรวม											
- การประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ในชุมชน	36	-	-	29	1	8	31	8	12	12	-	12	คณะกรรมการชุมชน	หน่วยงานชุมชน	(ประจวบฯ) ๒๕	๓๕	-
- การจัดตั้งชุมชนอย่างเป็นทางการ	8	17	-	6	2	3	18	7	10	7	2	7					1
- กิจกรรมร่วมในชุมชน (งานประจำปีต่างๆ)																	
* วันเฉลิมฯ	27	3	-	30	-	-	30	-	3	3	-	3					-
* วันขึ้นปีใหม่	31	-	-	28	-	1	28	1	3	3	-	3					-
* วันเด็ก	15	-	-	15	-	1	15	1	1	1	-	1					1
* วันสงกรานต์	19	-	-	26	-	1	26	1	1	1	-	1					1
* ชุมชนสัมพันธ์	20	-	-	21	-	1	26	1	2	2	-	2					-
* ทอดพระบาปประจำปี	29	-	3	25	2	3	27	3	4	3	1	3					3
- การณรงค์ด้านสังคม																	
*ต่อต้านยาเสพติด	26	30	-	37	1	2	34	1	13	9	11	9					1
* การออกกำลังกาย	4	10	-	14	2	4	15	3	10	2	6	2					2

ตารางที่ 4-15 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชน เรื่องการจัดการด้านสังคม

เกิดขึ้นได้อย่างไร	สภาพในปัจจุบัน												
	โครงการให้/สร้าง/จัดหา			ดีหรือไม่ดี		โดยรวม		ต้องการให้แก้ไขปรับปรุง		ต้องการให้ใครเป็นคนทำ			
	กรรมการชุมชน	หน่วยงานของรัฐ	(บุคคล/หน่วยงาน)	๓	ปานกลาง	ดี	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ปรับปรุง	คณะกรรมการชุมชน	หน่วยงานของรัฐ	(บุคคล/หน่วยงาน)	บุคคลอื่น
คิดเป็นร้อยละ													
- การประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ในชุมชน	81.82	-	-	65.91	2.27	18.18	70.45	18.18	27.27	100.00	-	-	-
- การจัดตั้งชุมชนอย่างเป็นทางการ	18.18	38.64	-	47.73	4.55	6.82	40.91	15.91	22.73	70.00	20.00	-	10.00
- กิจกรรมร่วมในชุมชน (งานประจำปีต่างๆ)													
* วันเฉลิมฯ	61.36	6.82	-	27.27	68.18	-	68.18	-	6.82	100.00	-	-	-
* วันขึ้นปีใหม่	70.45	-	-	22.73	63.64	-	63.64	2.27	6.82	100.00	-	-	-
* วันเด็ก	34.09	-	-	4.55	34.09	-	34.09	2.27	2.27	100.00	-	-	100.00
* วันสงกรานต์	43.18	-	-	68.18	59.09	-	59.09	2.27	2.27	100.00	-	-	100.00
* ชุมชนสัมพันธ์	45.45	-	-	6.82	47.73	-	59.09	2.27	4.55	100.00	-	-	-
* ทอดพระบาปประจำปี	65.91	-	6.82	34.09	56.82	4.55	61.36	6.82	9.09	75.00	25.00	-	75.00
- การรณรงค์ด้านสังคม													
* ต่อต้านยาเสพติด	59.09	68.18	-	15.91	84.09	2.27	77.27	2.27	29.55	69.23	84.62	-	7.69
* การออกกำลังกาย	9.09	22.73	-	11.36	31.82	4.55	34.09	6.82	22.73	20.00	60.00	-	20.00

ตารางที่ 4-15 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุในชุมชน เรื่องการจัดการด้านสังคม (ต่อ)

	เกิดขึ้นได้อย่างไร				สภาพในปัจจุบัน									
	ใครทำให้ / สร้าง / จัดทำ				ดีหรือไม่ดี		โดยรวม		ต้องการ	ต้องการให้ใครเป็นคนทำ				
	คณะกรรมการ	คณะกรรมการ	คณะกรรมการ	คณะกรรมการ	ดี	เสีย	ดี	เสีย	ให้แก้ไข	คณะกรรมการ	คณะกรรมการ	คณะกรรมการ		
- สัญญาเช่า	-	3	29	-	31	2	4	34	4	13	1	6	5	1
- ค่าเช่า	-	3	27	-	36	2	3	37	4	4	2	2	2	1
- บ้านเลขที่	-	28	1	-	30	1	-	34	1	5	-	5	-	-
คิดเป็นร้อยละ														
- สัญญาเช่า	-	6.82	65.91	-	70.45	4.55	9.09	77.27	9.09	29.55	7.69	46.15	38.46	7.69
- ค่าเช่า	-	6.82	61.36	-	81.82	4.55	6.82	84.09	9.09	9.09	50.00	50.00	50.00	25.00
- บ้านเลขที่	-	63.64	2.27	-	68.18	2.27	-	77.27	2.27	11.36	-	100.00	-	-

ตารางที่ 4-16 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชน เรื่องการจัดการเรื่องสิทธิ

4.4.2 วิเคราะห์การจัดการชุมชนจากการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัย

(1) การจัดการสาธารณูปโภค

ก. ไฟฟ้าและไฟส่องสว่างสาธารณะ

ตารางที่ 4-11 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 88.64 กล่าวว่าผู้ที่เข้ามาดำเนินการหรือสร้างสาธารณูปโภคประเภทไฟฟ้าและไฟส่องสว่างสาธารณะคือหน่วยงานของรัฐ และผู้อยู่อาศัยร้อยละ 81.82 เห็นว่าไฟฟ้าและไฟส่องสว่างสาธารณะในปัจจุบันอยู่ในสภาพดี ร้อยละ 6.82 เห็นว่าอยู่ในสภาพใช้ได้ มีเพียงร้อยละ 4.55 เท่านั้นที่เห็นว่าไม่ดี

ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 81.82 พอใจกับการบริการไฟฟ้าและไฟส่องสว่างสาธารณะ มีผู้ที่ไม่พอใจเพียงร้อยละ 6.82 อย่างไรก็ตามมีผู้ที่ต้องการให้แก้ไขหรือทำการปรับปรุงให้ดีขึ้นถึงร้อยละ 27.27 และต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาเป็นผู้แก้ไขทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 8.33 ที่ต้องการให้กรรมการชุมชนมาช่วยแก้ไขในเรื่องนี้ด้วย

ผู้อยู่อาศัยได้ให้ข้อมูลว่าการให้บริการไฟฟ้าและไฟส่องสว่างสาธารณะในชุมชนพื้นที่ศึกษามีมาตั้งแต่ผู้อยู่อาศัยเกิดหรือเข้าอยู่ แต่ไม่มีผู้ใดสามารถระบุได้แน่ชัดว่าเป็นช่วงเวลาใด

ข. น้ำประปา

ตารางที่ 4-11 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 88.64 กล่าวว่าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการให้มีบริการน้ำประปาในพื้นที่ศึกษา และผู้อยู่อาศัยร้อยละ 72.73 เห็นว่าการบริการน้ำประปาดี และร้อยละ 4.55 เห็นว่าใช้ได้ ส่วนผู้อยู่อาศัยที่เห็นว่าการบริการน้ำประปาไม่ดีคิดเป็นร้อยละ 18.18

ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 75 พอใจกับการบริการน้ำประปา อีกร้อยละ 20.45 ไม่พอใจกับการให้บริการดังกล่าว มีผู้อยู่อาศัยที่ต้องการให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขการให้บริการร้อยละ 29.55 และต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาเป็นผู้แก้ไขทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 8.33 ที่ต้องการให้กรรมการชุมชนมาช่วยแก้ไขในเรื่องนี้ด้วย

ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ได้ให้ข้อมูลว่าการประปาได้ให้บริการน้ำประปาในชุมชนพื้นที่ศึกษามีมานานมากแล้ว และมีการซ่อมบำรุงกันบ่อยครั้ง แต่ไม่ทราบแน่ชัดว่ามีการให้บริการครั้งแรกเมื่อใด

ค. โทรศัพท์สาธารณะ

ตารางที่ 4-11 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 75 กล่าวว่าผู้ที่เข้ามาดำเนินการติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะคือหน่วยงานของรัฐ และผู้อยู่อาศัยร้อยละ 84.09 เห็นว่าโทรศัพท์สาธารณะในปัจจุบันอยู่ในสภาพดี ร้อยละ 2.27 เห็นว่าอยู่ในสภาพใช้ได้ และไม่มีผู้อยู่อาศัยที่เห็นว่าการบริการโทรศัพท์สาธารณะในปัจจุบันไม่ดี

ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 79.54 พอใจกับการบริการโทรศัพท์สาธารณะ มีผู้ที่ไม่พอใจเพียงร้อยละ 4.55 อย่างไรก็ตามมีผู้ที่ต้องการให้แก้ไขหรือทำการปรับปรุงให้ดีขึ้นถึงร้อยละ 20.45 และต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาเป็นผู้แก้ไขทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 8.33 ที่ต้องการให้ผู้อยู่อาศัยช่วยกันแก้ไขในเรื่องนี้เองด้วย

ง. ถนนและทางเดินเท้า

ตารางที่ 4-11 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 93.18 กล่าวว่าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการสร้างถนนและทางเดินเท้าในพื้นที่ศึกษา และผู้อยู่อาศัยร้อยละ 68.18 เห็นว่าสภาพถนนและทางเดินเท้าอยู่ในสภาพดี และร้อยละ 9.09 เห็นว่าใช้ได้ ส่วนผู้อยู่อาศัยที่เห็นว่าสภาพถนนและทางเดินเท้าไม่ดีคิดเป็นร้อยละ 18.18

ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 68.18 พอใจกับสภาพถนนและทางเดินเท้า อีกร้อยละ 20.45 ไม่พอใจกับสภาพถนนและทางเดินเท้า มีผู้อยู่อาศัยที่ต้องการให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขถนนและทางเดินเท้าร้อยละ 45.45 และต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาเป็นผู้แก้ไขทั้งหมด และมีผู้อยู่อาศัยร้อยละ 30 ต้องการให้กรรมการชุมชนมาช่วยแก้ไข และมีเพียงร้อยละ 8.33 ที่ต้องการให้ผู้อยู่อาศัยช่วยกันแก้ไข

จ. ท่อระบายน้ำ

ตารางที่ 4-11 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 75 กล่าวว่าผู้ที่เข้ามาดำเนินการสร้างท่อระบายน้ำคือหน่วยงานของรัฐ และผู้อยู่อาศัยร้อยละ 59.09 เห็นว่าระบบท่อระบายน้ำในปัจจุบันอยู่ในสภาพดี ร้อยละ 13.64 เห็นว่าอยู่ในสภาพใช้ได้ และร้อยละ 18.18 เห็นว่าระบบท่อระบายน้ำไม่ดี

ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 68.18 พอใจกับระบบท่อระบายน้ำในปัจจุบัน มีผู้ที่ไม่พอใจเพียงร้อยละ 20.45 อย่างไรก็ตามมีผู้ที่ต้องการให้แก้ไขหรือทำการปรับปรุงให้ดีขึ้นถึงร้อยละ 34.09 และต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาเป็นผู้แก้ไขทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 13.33 ที่ต้องการให้กรรมการชุมชนมาช่วยแก้ไขในเรื่องนี้ด้วย

(2) การจัดการสาธารณูปการ

ก. การกำจัดขยะ

ตารางที่ 4-12 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 75 กล่าวว่าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เข้ามาดำเนินการเก็บและกำจัดขยะในพื้นที่ศึกษา ร้อยละ 22.73 กล่าวว่ากรรมการชุมชนเป็นผู้ดำเนินการให้มีชิ้นส่วนผู้อยู่อาศัยอีกร้อยละ 4.55 กล่าวว่าผู้อยู่อาศัยเป็นผู้จัดการกำจัดขยะเอง

ผู้อยู่อาศัยทั้งหมด (ร้อยละ 100) เห็นว่าการกำจัดขยะในปัจจุบันดี และร้อยละ 95.45 พอใจในเรื่องดังกล่าว โดยมีผู้ที่อยากจะทำให้มีการจัดการเพิ่มเติมร้อยละ 13.66 โดยให้กรรมการชุมชนเป็นผู้ดำเนินการร้อยละ 83.33 และร้อยละ 66.67 เห็นว่าควรจะเป็นหน้าที่ของภาครัฐ มีเพียงร้อยละ 16.66 ที่เห็นว่าควรจะเป็นหน้าที่ของผู้อยู่อาศัย

ข. การป้องกันอัคคีภัยและอุปกรณ์ดับเพลิง

ตารางที่ 4-12 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 81.82 กล่าวว่าภาครัฐเป็นผู้จัดหาอุปกรณ์ดับเพลิงและการป้องกันอัคคีภัยให้พื้นที่ศึกษา ร้อยละ 13.64 กล่าวว่ากรรมการชุมชนเป็นผู้จัดการให้มีชิ้นส่วนผู้อยู่อาศัยอีกร้อยละ 6.82 กล่าวว่าผู้อยู่อาศัยเป็นผู้จัดหาเอง และร้อยละ 77.27 เห็นว่าการป้องกันอัคคีภัยและอุปกรณ์ดับเพลิงในปัจจุบันอยู่ในสภาพดี ร้อยละ 9.09 เห็นว่าอยู่ในสภาพใช้ได้ และร้อยละ 11.36 เห็นว่ายังไม่ดี

ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 77.27 พอใจกับการป้องกันอัคคีภัยในปัจจุบัน มีผู้ที่ไม่พอใจร้อยละ 18.18 อย่างไรก็ตามมีผู้ที่ต้องการให้แก้ไขหรือทำการปรับปรุงให้ดีขึ้นมีถึงร้อยละ 34.09 และต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาเป็นผู้แก้ไขร้อยละ 86.67 และร้อยละ 40 ต้องการให้กรรมการชุมชนมาปรับปรุงในเรื่องนี้ มีเพียงร้อยละ 6.67 ที่เห็นว่าผู้อยู่อาศัยควรจะเป็นผู้ปรับปรุงแก้ไขเอง

ผู้อยู่อาศัยได้กล่าวถึงการป้องกันอัคคีภัยในปัจจุบัน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าคณะกรรมการชุมชนได้จัดเวรยามป้องกันอัคคีภัย พร้อมทั้งรณรงค์และให้ความรู้แก่ผู้อยู่อาศัยในเรื่องการป้องกันอัคคีภัย ประกอบกับมีกลุ่มอาสาสมัครรวมตัวกันเป็นรุ่น ๆ คอยให้ความช่วยเหลือกัน นอกจากนี้เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไป ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะนำถังดับเพลิงมาติดตั้งให้หน้าบ้านผู้อยู่อาศัยทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง และตั้งแต่ปี 2538 เป็นต้นมา ยังไม่มีเหตุการณ์ไฟไหม้เกิดขึ้นในชุมชนอีกเลย

ค. การป้องกันน้ำท่วมและการสร้างเขื่อน

ตารางที่ 4-12 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 81.82 กล่าวว่าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้จัดการเรื่องการป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่ศึกษา ร้อยละ 34.09 กล่าวว่ากรรมการชุมชนเป็นผู้ดำเนินการหรือมีส่วนร่วมในเรื่องนี้ และร้อยละ 90.91 เห็นว่าการป้องกันน้ำท่วมในปัจจุบันอยู่ในสภาพดี ร้อยละ 4.55 เห็นว่าการป้องกันน้ำท่วมในปัจจุบันไม่ดี

ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 81.82 พอใจกับการป้องกันน้ำท่วมในปัจจุบัน มีผู้ที่ไม่พอใจเพียงร้อยละ 6.82 อย่างไรก็ตามมีผู้ที่ต้องการให้แก้ไขหรือทำการปรับปรุงให้ดีขึ้นร้อยละ 11.36 และต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาเป็นผู้แก้ไขทั้งหมด และร้อยละ 20 ต้องการให้กรรมการชุมชนมีส่วนร่วมด้วย

ผู้อยู่อาศัยได้ให้ข้อมูลถึงสถานการณ์น้ำท่วมในปัจจุบันว่า ในกรณีที่ฝนตกหนักจะมีน้ำท่วมบ้าง แต่ระดับน้ำก็จะยุบเร็วกว่าในอดีตมาก

ง. สาธารณสุขในชุมชน

จากตารางที่ 4-12 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 59.09 กล่าวว่าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เข้ามาดำเนินการด้านสาธารณสุขในพื้นที่ศึกษา ร้อยละ 2.27 กล่าวว่ากรรมการชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ และร้อยละ 65.91 เห็นว่าการจัดการสาธารณสุขในปัจจุบันดี ร้อยละ 20.45 เห็นว่าใช้ได้ ส่วนผู้ที่เห็นว่ายังไม่ดีมีร้อยละ 6.82

ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 81.82 พอใจในการจัดการด้านสาธารณสุขในปัจจุบัน และร้อยละ 11.36 ของผู้อยู่อาศัยไม่พอใจในเรื่องนี้ อย่างไรก็ตามมีร้อยละ 29.55 ต้องการให้ปรับปรุงเพิ่มเติมในเรื่องการจัดการด้านสาธารณสุขโดยให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้แก้ไขทั้งหมด (ร้อยละ 100) และร้อยละ 15.38 และร้อยละ 7.69 ต้องการให้กรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยมาช่วยแก้ไขตามลำดับ

จ. การดูแลสาธารณะสมบัติในชุมชน

จากตารางที่ 4-12 แสดงให้เห็นว่าร้อยละ 29.55 กล่าวว่าต้องการให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการดูแลสาธารณะสมบัติในชุมชน ร้อยละ 6.82 กล่าวว่ากรรมการชุมชนเป็นผู้ดูแล และอีกร้อยละ 9.09 และร้อยละ 2.27 กล่าวว่าเป็นการดูแลโดยผู้อยู่อาศัยและวัดตามลำดับ และผู้อยู่อาศัยร้อยละ 40.91 เห็นว่าการดูแลสาธารณะสมบัติในชุมชนดี ผู้อยู่อาศัยที่เห็นว่าใช้ได้และไม่ดีมีจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 4.55

ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 43.18 พอใจกับการดูแลสาธารณะสมบัติในปัจจุบัน ร้อยละ 4.55 ไม่พอใจกับการจัดการดังกล่าว และร้อยละ 11.36 ต้องการให้ปรับปรุงการดูแลสาธารณะสมบัติ โดยร้อยละ 60 ต้องการให้คณะกรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยจัดการ ส่วนอีกร้อยละ 40 ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาปรับปรุงการดูแลสาธารณะสมบัติ

ค. สถานศึกษา

จากตารางที่ 4-12 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 59.09 เห็นว่าสถานศึกษาในพื้นที่ศึกษาดี ร้อยละ 4.55 เห็นว่าใช้ได้ ส่วนผู้อยู่อาศัยที่เห็นไม่ดีคิดเป็นร้อยละ 9.09 โดยร้อยละ 61.36 พอใจกับสถานศึกษาในพื้นที่ศึกษา มีเพียงร้อยละ 11.36 ที่ไม่พอใจกับสถานศึกษาในพื้นที่ศึกษาและต้องการให้ภาครัฐเข้ามาปรับปรุงแก้ไขให้ทั้งหมด

ข. ศาสนสถาน

จากตารางที่ 4-12 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 61.36 เห็นว่าศาสนสถานในบริเวณพื้นที่ศึกษาดี และอีกร้อยละ 4.55 เห็นว่าใช้ได้ โดยร้อยละ 65.91 พอใจกับศาสนสถานและไม่มีผู้อยู่อาศัยท่านใดไม่พอใจหรือต้องการให้ปรับปรุงแก้ไข

(3) การจัดการสิ่งแวดล้อม

ก. การสัญจรของพาหนะ

จากตารางที่ 4-13 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 45.45 กล่าวว่าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้จัดการสัญจรของพาหนะในพื้นที่ศึกษา ร้อยละ 25 เห็นว่าเป็นการจัดการของผู้อยู่อาศัยเอง และร้อยละ 6.82 เห็นว่าเป็นการจัดการของคณะกรรมการชุมชน โดยร้อยละ 65.91, 11.36 และ 13.64 เห็นว่าการจัดการสัญจรของพาหนะในพื้นที่ศึกษาดี, พอใช้ และไม่ดีตามลำดับ

ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 77.27 พอใจกับการจัดการสัญจรของพาหนะ และร้อยละ 11.36 ไม่พอใจกับการจัดการดังกล่าว โดยร้อยละ 40.91 ต้องการให้แก้ไขหรือปรับปรุง โดยต้องการให้คณะกรรมการชุมชน, หน่วยงานของรัฐ และผู้อยู่อาศัยเป็นคนแก้ไขหรือปรับปรุงร้อยละ 55.65, 50 และ 5.55 ตามลำดับ

ผู้อยู่อาศัยได้ให้ข้อมูลว่าในปีพ.ศ. 2544 มีปรับปรุงระบบการเดินรถเกิดขึ้นโดยสถานีตำรวจภูธรเป็นผู้เข้ามาจัดระเบียบ โดยขอความร่วมมือมายังคณะกรรมการชุมชนและสำนักงานเขตคลองสานในการติดป้ายจราจรในชุมชนพื้นที่ศึกษาดังกล่าว

ข. การจอดรถ

จากตารางที่ 4-13 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 54.55 กล่าวว่าการจอดรถในพื้นที่ศึกษาเป็นการจัดการของผู้อยู่อาศัยเอง และผู้อยู่อาศัยที่กล่าวว่าเป็นการจัดการมาจากหน่วยงานของรัฐและคณะกรรมการชุมชนมีจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 11.36 ในการนี้ร้อยละ 45.45, 6.82 และ 15.91 เห็นว่าการจอดรถในพื้นที่ศึกษาดี, พอใช้ และไม่ดีตามลำดับ

ร้อยละ 54.55 ของผู้อยู่อาศัยพอใจกับการจัดการจราจร และร้อยละ 36.36 ไม่พอใจกับการจัดการดังกล่าว โดยมีผู้ที่ต้องการให้ปรับปรุงหรือแก้ไขถึงร้อยละ 52.27 โดยร้อยละ 47.83, 34.78 และ 4.35 ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ, คณะกรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยเป็นผู้ปรับปรุงหรือแก้ไขตามลำดับ

ผู้อยู่อาศัยได้ให้ข้อมูลว่าการปรับปรุงระบบการเดินรถในปีพ.ศ. 2544 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการจราจรในชุมชนพื้นที่ศึกษาให้เป็นระเบียบมากขึ้นพร้อมกันไปด้วย

ก. การรักษาความสะอาด

จากตารางที่ 4-13 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 45.45 กล่าวว่าผู้อยู่อาศัยเป็นผู้จัดการรักษาความสะอาดในพื้นที่ศึกษาเองและร้อยละ 31.82 กล่าวว่าเป็นการจัดการจากหน่วยงานของรัฐ และผู้อยู่อาศัยที่เห็นว่าการรักษาความสะอาดดี, พอใช้และไม่ดีมีจำนวนร้อยละ 75, 11.36 และ 2.27 ตามลำดับ

ร้อยละ 70.45 และ 13.36 ของผู้อยู่อาศัยพอใจ และไม่พอใจกับการจัดการรักษาความสะอาดในพื้นที่ศึกษาตามลำดับ ร้อยละ 27.27 ต้องการให้มีการแก้ไขหรือปรับปรุง โดยต้องการให้หน่วยงานของรัฐ, คณะกรรมการชุมชน และผู้อยู่อาศัยเป็นผู้ดำเนินการจำนวนร้อยละ 66.67, 33.33 และ 25 ตามลำดับ

(4) การจัดการด้านเศรษฐกิจ

ก. การฝึกอบรมอาชีพ

จากตารางที่ 4-14 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 38.64 และ 11.36 กล่าวว่าการจัดการฝึกอบรมอาชีพเป็นการจัดการของหน่วยงานภาครัฐและคณะกรรมการชุมชนตามลำดับ โดยร้อยละ 31.82, 13.64 และ 6.82 เห็นว่าการฝึกอบรมอาชีพดี, พอใช้และไม่ดีตามลำดับ

ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 43.18 พอใจกับการฝึกอบรมอาชีพ และร้อยละ 6.82 ไม่พอใจกับการฝึกอบรมอาชีพ โดยร้อยละ 22.73 ต้องการให้มีการแก้ไขหรือปรับปรุง ทั้งนี้ร้อยละ 80, 40 และ 10 ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ, คณะกรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยเป็นผู้ดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงการจัดการดังกล่าว

ข. กองทุนชุมชนเมือง

จากตารางที่ 4-14 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 54.55 และ 45.45 กล่าวว่าการจัดการกองทุนชุมชนเมืองเป็นการจัดการของหน่วยงานของรัฐและคณะกรรมการชุมชนตามลำดับ โดยร้อยละ 45.45, 6.82 และ 11.36 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวดี, พอใช้และไม่ดีตามลำดับ

ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 43.18 พอใจกับการจัดการกองทุนชุมชนเมือง ส่วนผู้ที่ไม่พอใจคิดเป็นร้อยละ 15.91 อย่างไรก็ตามร้อยละ 34.09 ต้องการให้มีการแก้ไขหรือปรับปรุงการจัดการกองทุนชุมชนเมือง โดยให้คณะกรรมการชุมชน, หน่วยงานของรัฐ และผู้อยู่อาศัยเป็นผู้จัดการแก้ไขหรือปรับปรุงร้อยละ 73.33, 40 และ 6.67 ตามลำดับ

ผู้อยู่อาศัยที่ให้สัมภาษณ์บางท่านเห็นว่าการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ของคณะกรรมการกองทุนไม่ยุติธรรม ในขณะที่ผู้อยู่อาศัยบางส่วนเห็นว่าการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ของคณะกรรมการกองทุนเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากเงินกองทุนมีจำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการกู้ของสมาชิกชุมชน

(5) การจัดการด้านสังคม

ก. การประชาสัมพันธ์ในชุมชน

จากตารางที่ 4-15 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 81.82 กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ในชุมชนเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการชุมชน โดยร้อยละ 65.91, 2.27 และ 18.18 เห็นว่าการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวดี, พอใช้ และไม่ดีตามลำดับ

ในการนี้ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 70.45 พอใจกับการจัดการประชาสัมพันธ์และร้อยละ 18.18 ไม่พอใจกับการจัดการดังกล่าว มีผู้อยู่อาศัยที่ต้องการให้มีการปรับปรุงและแก้ไขร้อยละ 27.27 โดยให้คณะกรรมการชุมชนเป็นผู้จัดการแก้ไขหรือปรับปรุงทั้งหมด

ข. การจัดตั้งชุมชนอย่างเป็นทางการและการเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน

จากตารางที่ 4-15 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 38.64, 18.18 และ 13.64 กล่าวว่า การจัดการดังกล่าวเป็นการจัดการของหน่วยงานของรัฐ, คณะกรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยตามลำดับ โดยร้อยละ 70.45, 4.55 และ 6.82 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวดี, พอใช้ และไม่ดีตามลำดับ

ร้อยละ 40.91 พอใจกับการจัดการดังกล่าว ร้อยละ 15.91 ไม่พอใจ และร้อยละ 22.73 ต้องการให้มีการแก้ไขหรือปรับปรุงการจัดการดังกล่าว โดยให้คณะกรรมการชุมชน, หน่วยงานของรัฐ และผู้อยู่อาศัยเป็นผู้จัดการแก้ไขหรือปรับปรุงคิดเป็นร้อยละ 70, 20 และ 10 ตามลำดับ

ในการจัดตั้งชุมชนอย่างเป็นทางการและการเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมีผู้อยู่อาศัยไปร่วมเพียงร้อยละ 15.91 เท่านั้น

ค. กิจกรรมงานวันเฉลิมพระชนมพรรษา

จากตารางที่ 4-15 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 61.36, 6.82 และ 27.27 กล่าวว่า การจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการจัดการของคณะกรรมการชุมชน, หน่วยงานของรัฐ และผู้อยู่อาศัยตามลำดับ โดยร้อยละ 68.18 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวดีและพอใจ โดยมีผู้อยู่อาศัยร้อยละ 6.82 ต้องการให้คณะกรรมการชุมชนแก้ไขหรือปรับปรุงกิจกรรมดังกล่าว ทั้งนี้ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 38.64 ไปร่วมกิจกรรมดังกล่าวและร้อยละ 2.27 สนับสนุนทางการเงินในการจัดงานด้วย

ง. กิจกรรมงานวันขึ้นปีใหม่

จากตารางที่ 4-15 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 70.45 และ 22.73 กล่าวว่า การจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการจัดการของคณะกรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยตามลำดับ โดยร้อยละ 63.64 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวดีและพอใจ และร้อยละ 2.27 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวไม่ดีและไม่พอใจ โดยมีผู้อยู่อาศัยร้อยละ 6.82 ต้องการให้คณะกรรมการชุมชนแก้ไขหรือปรับปรุงกิจกรรมดังกล่าว ทั้งนี้ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 36.36 ไปร่วมกิจกรรมดังกล่าวและร้อยละ 4.55 สนับสนุนทางการเงินในการจัดงานด้วย

จ. กิจกรรมงานวันเด็กแห่งชาติ

จากตารางที่ 4-15 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 34.09 และ 4.55 กล่าวว่า การจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการจัดการของคณะกรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยตามลำดับ โดยร้อยละ 34.09 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวดีและพอใจ และร้อยละ 2.27 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวไม่ดีและไม่พอใจ โดยมีผู้

อาศัยร้อยละ 2.27 ต้องการให้คณะกรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยแก้ไขหรือปรับปรุงกิจกรรมดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 13.64 ไปร่วมกิจกรรมดังกล่าวและร้อยละ 2.27 สนับสนุนเงินและช่วยจัดงานด้วย

ฉ. กิจกรรมงานวันสงกรานต์

จากตารางที่ 4-15 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 68.18 และ 43.18 กล่าวว่าการจัดการกิจกรรมดังกล่าวเป็นการจัดการของผู้อยู่อาศัยและคณะกรรมการชุมชนตามลำดับ โดยร้อยละ 59.09 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวดีและพอใจ และร้อยละ 2.27 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวไม่ดีและไม่พอใจ โดยมีผู้อยู่อาศัยร้อยละ 2.27 ต้องการให้คณะกรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยแก้ไขหรือปรับปรุงกิจกรรมดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 29.55 ไปร่วมกิจกรรมดังกล่าวและร้อยละ 6.82 สนับสนุนทางการเงินในการจัดงานด้วย

ช. กิจกรรมงานชุมชนสัมพันธ์

จากตารางที่ 4-15 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 45.45 และ 6.82 กล่าวว่าการจัดการกิจกรรมดังกล่าวเป็นการจัดการของคณะกรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยตามลำดับ โดยร้อยละ 47.72 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวดีและร้อยละ 59.09 พอใจ และร้อยละ 2.27 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวไม่ดีและไม่พอใจ โดยมีผู้อยู่อาศัยร้อยละ 4.55 ต้องการให้คณะกรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยแก้ไขหรือปรับปรุงกิจกรรมดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 29.55 ไปร่วมกิจกรรมดังกล่าวและร้อยละ 4.55 สนับสนุนทางการเงินในการจัดงานด้วย

ซ. กิจกรรมงานทอดพระป่าประจำปี

จากตารางที่ 4-15 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 65.91, 34.09 และ 6.82 กล่าวว่าการจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการจัดการของคณะกรรมการชุมชน, ผู้อยู่อาศัย และวัดตามลำดับ โดยร้อยละ 56.82 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวดีและร้อยละ 4.55 เห็นว่าพอใช้ได้ โดยร้อยละ 61.36 พอใจในกิจกรรมดังกล่าว และร้อยละ 6.82 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวไม่ดีและไม่พอใจ โดยมีผู้อยู่อาศัยร้อยละ 9.09 ต้องการให้แก้ไขหรือปรับปรุงกิจกรรมดังกล่าว โดยร้อยละ 75 ต้องการให้คณะกรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยทำการแก้ไขหรือปรับปรุง และอีกร้อยละ 25 ต้องการให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการแก้ไข ทั้งนี้ ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 27.27 ไปร่วมกิจกรรมดังกล่าวและร้อยละ 47.73 สนับสนุนทางการเงินในการจัดงานด้วย

ด. การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

จากตารางที่ 4-15 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 68.18, 59.09 และ 15.91 กล่าวว่าการจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการจัดการของหน่วยงานของรัฐ, คณะกรรมการชุมชน และผู้อยู่อาศัยตามลำดับ โดยร้อยละ 84.09 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวดี ร้อยละ 2.27 เห็นว่าพอใช้ได้ และร้อยละ 4.55 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวไม่ดี โดยร้อยละ 77.27 พอใจในกิจกรรมดังกล่าว และร้อยละ 2.27 ไม่พอใจ โดยมีผู้อยู่อาศัยร้อยละ 29.55 ต้องการให้แก้ไขหรือปรับปรุงกิจกรรมดังกล่าว โดยร้อยละ 84.62 ต้องการให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการแก้ไข และร้อยละ 69.23 และ 2.27 ต้องการให้คณะกรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยทำการแก้ไขหรือปรับปรุงตามลำดับ

ด. การรณรงค์การออกกำลังกาย

จากตารางที่ 4-15 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 22.73, 11.36 และ 9.09 กล่าวว่าการจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการจัดการของหน่วยงานของรัฐ, ผู้อยู่อาศัย และคณะกรรมการชุมชนตามลำดับ

โดยร้อยละ 31.82 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวดี ร้อยละ 4.55 เห็นว่าพอใช้ได้ และร้อยละ 9.09 เห็นว่าการจัดการดังกล่าวไม่ดี โดยร้อยละ 34.09 พอใจในกิจกรรมดังกล่าว และร้อยละ 6.82 ไม่พอใจ โดยมีผู้อยู่อาศัยร้อยละ 22.72 ต้องการให้แก้ไขหรือปรับปรุงกิจกรรมดังกล่าว โดยร้อยละ 60 ต้องการให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการแก้ไข และร้อยละ 20 ต้องการให้คณะกรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยทำการแก้ไขหรือปรับปรุงการรณรงค์การออกกำลังกาย

(6) การจัดการเรื่องสิทธิ

ก. สัญญาเช่า

จากตารางที่ 4-16 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 65.91 และ 6.82 กล่าวว่าการจัดการเรื่องสัญญาเช่าเป็นการจัดการของวัดและหน่วยงานของรัฐตามลำดับ โดยผู้อยู่อาศัยร้อยละ 70.45, 4.55 และ 9.09 เห็นว่าสัญญาเช่าดี, พอใช้ และไม่ดีตามลำดับ มีผู้อยู่อาศัยที่พอใจในสัญญาเช่าร้อยละ 77.27 และอีกร้อยละ 9.09 ไม่พอใจ และร้อยละ 29.55 ต้องการให้มีการแก้ไขหรือปรับปรุงสัญญาเช่า โดยให้หน่วยงานของรัฐ, วัด และคณะกรรมการชุมชนเป็นผู้แก้ไขคิดเป็นร้อยละ 46.15, 11.36 และ 7.69 ตามลำดับ

ข. ค่าเช่า

จากตารางที่ 4-16 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 61.36 และ 6.82 กล่าวว่าการจัดการเรื่องค่าเช่าเป็นการจัดการของวัดและหน่วยงานของรัฐตามลำดับ โดยผู้อยู่อาศัยร้อยละ 81.82, 4.55 และ 6.82 เห็นว่าสัญญาเช่าดี, พอใช้ และไม่ดีตามลำดับ มีผู้อยู่อาศัยที่พอใจในค่าเช่าร้อยละ 84.09 และอีกร้อยละ 9.09 ไม่พอใจ และร้อยละ 9.09 ต้องการให้มีการแก้ไขหรือปรับปรุงค่าเช่า โดยให้หน่วยงานของรัฐ, วัด, คณะกรรมการชุมชน และผู้อยู่อาศัยเป็นผู้แก้ไขคิดเป็นร้อยละ 50, 50, 50 และ 25 ตามลำดับ

ผู้อยู่อาศัยได้ให้ข้อมูลว่า การชำระค่าเช่าผู้ที่มีชื่อในสัญญาจะต้องไปชำระด้วยตนเองที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พุทธมณฑล และผู้อยู่อาศัยในที่เช่าของวัดไม่มีการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีบำรุงท้องที่ให้กับเขตคลองสานแต่อย่างใด

ค. บ้านเลขที่

จากตารางที่ 4-16 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยร้อยละ 63.64 และ 2.27 กล่าวว่าการจัดการเรื่องบ้านเลขที่เป็นการจัดการของหน่วยงานของรัฐและวัดตามลำดับ โดยผู้อยู่อาศัยร้อยละ 68.18 และ 2.27 เห็นว่าสัญญาเช่าดีและพอใช้ตามลำดับ มีผู้อยู่อาศัยที่พอใจร้อยละ 77.27 และอีกร้อยละ 2.27 ไม่พอใจ และร้อยละ 11.36 ต้องการให้มีการแก้ไขหรือปรับปรุงบ้านเลขที่ โดยให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้แก้ไขทั้งหมด